



Edgar F. Cypriat



22101454145

Med

K10688.



INSTRUKTION

I

GYMNASTIK

OCH

BAJONETTFÄKTNING

FÖR

INFANTERIET.

STOCKHOLM, 1872.

P. A. NORSTEDT & SÖNER

KONGL. BOETRYCKARE.

WELLCOME INSTITUTE
LIBRARY

Coll. **welMOmec**

Call

No.

23

KONGL. MAJ:T har i Nåder för godt funnit, att antaga och fastställa en *Instruktion i Gymnastik och Bajonettfäktning för Infanteriet* och densamma härmedelst genom trycket kunnig göra; med befallning till vederbörande, att ställa sig denna instruktion till efterrättelse.

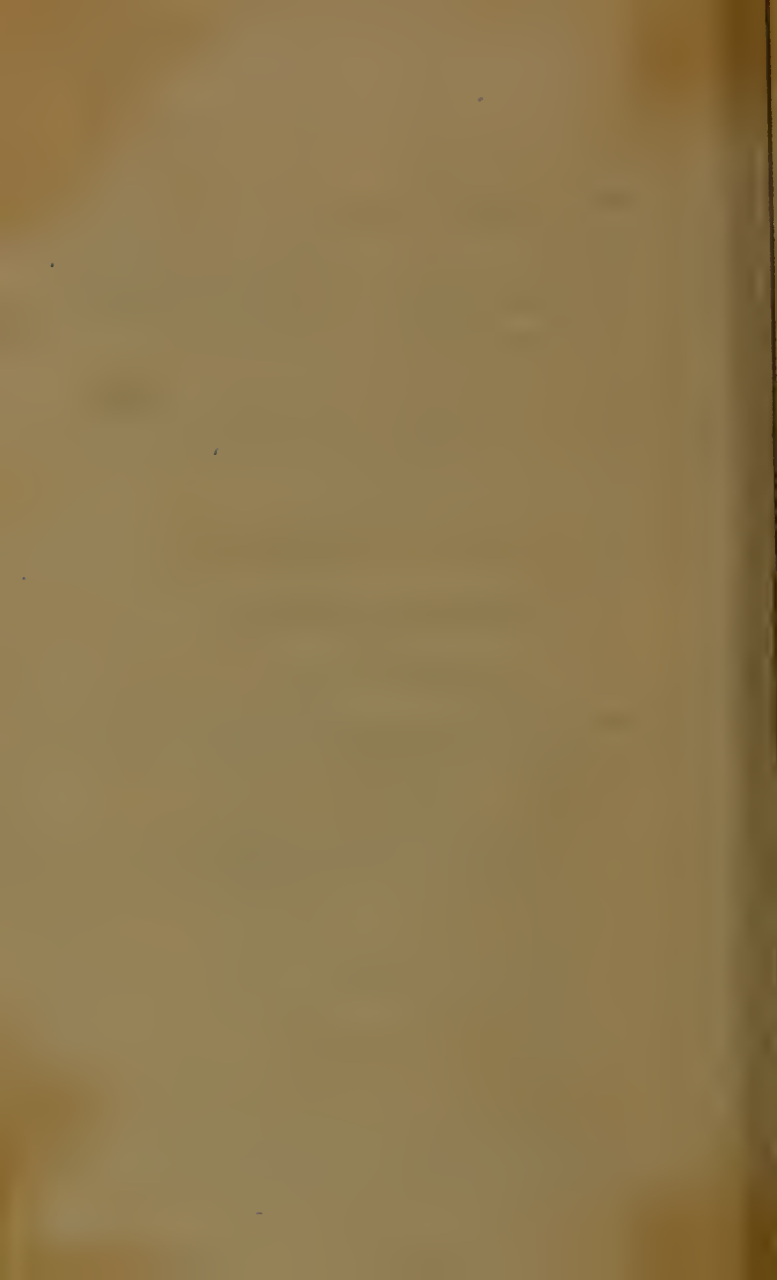
Stockholms Slott den 26 Mars 1872.

På Nådigste Befallning

O. WEIDENHIELM.

Stats-Råd och Chef för Landtförsvars-Departementet.

C. G:son Leijonhufvud.



Innehåll.

Allmän inledning.

	Sid.
§ 1. Undervisningens ändamål	1.
§ 2. Allmänna bestämmelser	2.
§ 3. Menniskokroppen såsom rörelsemedel.....	3.

Första afdelningen.

Gymnastik.

§ 4. Inledning	7.
----------------------	----

I KAP.

Frigymnastik.

§ 5. Utgångställning	10.
§ 6. Rättning.....	11.
§ 7. Formeringar	12.
§ 8. Vändningar	14.

ART. I.

Rörelser på stället.

§ 9. Hnfvdrörelser.....	14.
§ 10. Benrörelser	15.

	Sid.
§ 11. Armrörelser.....	22.
§ 12. Bålrörelser.....	30.
§ 13. Sammansatta rörelser.....	32.

ART. II.

Förflyttningar.

§ 14. Gång.....	33.
§ 15. Löpande.....	35.
§ 16. Kapplöpning.....	36.
§ 17. Språng ..	39.

II KAP.

Redskapsgymnastik.

§ 18. Löpande på lutande plan.....	43.
§ 19. Balansegång.....	45.
§ 20. Äntringar.....	47.
§ 21. Armgång.....	56.
§ 22. Stödsprång.....	58.

III KAP.

Gymnastik med gevär och packning, samt öfningstabeller.

§ 23. Frigymnastik.....	62.
§ 24. Redskapsgymnastik.....	63.
§ 25. Stormlöpning.....	64.
§ 26. Öfningstabeller.....	65.

Andra afdelningen.

Bajonettfäktning.

§ 27. Inledning....	75.
---------------------	-----

IV KAP.

Öfningar efter kommando.

ART. III.

Gardställning och enkla rörelser.

	Sid.
§ 28. Gardställning, ombyte af gard och hvila	76.
§ 29. Vändningar	80.
§ 30. Marsch	80.
§ 31. Stötar	82.
§ 32. Afböjningar	84.
§ 33. Spetsflyttningar	86.
§ 34. Utbrytning	87.
§ 35. Fint	87.

ART. IV.

Sammansatta rörelser.

§ 36. Sammansättning af stötar	88.
§ 37. Sammansättning af afböjningar	89.
§ 38. Sammansättning af stöt och afböjning	90.
§ 39. Sammansättning af utbrytning och stöt	91.
§ 40. Sammansättning af fint och stöt	92.
§ 41. Sammansättning af marsch och stöt eller afböjning	92.
§ 42. Sammansättning af vändning och stöt eller afböjning	92.

ART. V.

Formering, rättning, samt öfningstabeller.

§ 43. Formering	93.
§ 44. Rättning	94.
§ 45. Öfningstabeller	95.

V KAP.

Reglor för kontrafäktning och för olika stridsförhållanden.

	Sid.
§ 46. Kontrafäktning.....	107.
§ 47. Olika stridsförhållanden	109.

Allmän inledning.

§ 1.

Undervisningens ändamål.

Infanteriets öfningar i gymnastik och bajonettfäktning hafva till ändamål att utveckla soldatens kraft och rörlighet, att lära honom rätt använda geväret såsom stötvapen, och att härigenom höja hans mod, samt hans förtroende till sig sjelf och sitt vapen. 1.

Öfningarna i gymnastik bestå i *frigymnastik* och *redskapsgymnastik*. Den förra afser hufvudsakligen att harmoniskt utveckla, frigöra och styrka soldatens lemmar, samt förhöja hans värde öfver dem; den sednare åsyftar förnämligast att utveckla hans förmåga att komma fram öfver naturliga eller konstgjorda hinder, och derjemte att föröka hans kraft och uthållighet. 2.

Öfningarna i bajonettfäktning bestå i *öfningar efter kommando* och *kontrafäktning*. De förra afse att lära soldaten huru han skall röra sig och begagna sitt vapen till anfall eller försvar; den sednare åsyftar att lära 3.

honom att på egen hand, med reda och besinning under strid man emot man, använda de efter kommando inlärda rörelserna.

§ 2.

Allmänna bestämmelser.

4. I afseende å öfningstid och undervisnings-sätt gäller hvad derom är stadgadt i exercis-reglementet.
5. Undervisaren åligger att leda öfningarna så, att ingen öfveransträngning inträffar. Han får således ieke medelst långa rättelser eller förklaringar förorsaka uppehåll i rörelsen, och ej heller låta manskapet förblifva länge i tröttsamma ställningar; är det nödvändigt att göra längre rättelser eller förklaringar, göres "på stället hvila".
6. Rörelser, bestående af flera afdelningar, inöfvas i början så, att första afdelningen utföres på verkställighetsordet och de öfriga på orden: *tu! tre!* o. s. v.

När säkerhet i rörelsernas utförande på detta sätt är vunnen, bortlägges räkningen.

Vid upprepande af samma rörelse, kan användas kom.-ordet: **Detsamma**—*ett! tu!* o. s. v.

Tabellerna skola användas i nummerordning. Hvarje tabell begagnas till dess någon säkerhet i de uti densamma föreskrifna öfningar vunnits, och man derigenom är väl beredd att öfvergå till den nästföljande. 7.

Då tabellerna äro genomgångna, må den ledande instruktören, efter samma grunder, uppgöra de öfningsföljder, som för vidare fortkomst i ämnet äro ändamålsenliga.

Tabellernas afdelningar angifva den ordning i hvilken öfningarna böra företagas. Alla inom hvarje afdelning upptagna rörelser, behöfva dock icke dagligen genomgås. 8.

Under öfningarna äro lif, lust och fart lika väsendtliga, som ordning, lydnad och uppmärksamhet. För att få lif och hastighet i rörelsen, höjes tonen i kommandot och uttalandet af verkställighetsordet skärpes. Skall rörelsen ske mindre hastigt, sänkes tonen något och uttalet blifver mindre skarpt. 9.

§ 3.

Menniskokroppen såsom rörelsemedel.

Menniskokroppen såsom rörelsemedel indelas i hufvud, bål, armar och ben, hvilka delar tillsamman bilda en mekanism af stor 10.

fullkomlighet, med den rörelsen beverkande kraften (viljan) inneboende i sig.

11. Hufvudet inverkar genom sin, i förhållande till de öfriga kroppsdelarna, betydliga tyngd, och genom sitt läge i hög grad på bålens ställning och derigenom äfven på ställning och rörelse i allmänhet.
12. I hufvudet inneslutes hjernan, hvilken är organ för det andliga lifvet, och, till följd deraf, för den rörelsen beverkande kraften. Från hjernan och ryggmergen utgå nerver till kroppens olika delar, till förnimmande af intryck och beverkande af rörelse.
13. Bålen bestämmer genom sin hållning i väsendtlig mån ställningen, och afgifver utgångspunkter för armarnas och benens rörelser.
14. Inom bålen finnas de organer, genom hvilka människokroppens näring och underhåll försiggå.
15. Inom bröstet äro hjerta och lungor belägna. De sednare fullända blodberedningen, det förra drifver, genom det sig derifrån förgrenande kärlsystemet, blodet till kroppens alla delar, hvarigenom den näres och vidmakthålles. De organer, genom hvilka blod-

beredningen hufvudsakligen försiggår, äro belägna i underlifvet.

Armarna tillsammans med händerna äro 16. hufvudsakligen organer för yttre verksamhet och handling, men kunna äfven, under försvårade omständigheter, användas såsom medel till förflyttning.

Benen tillsammans med fötterna äro medel 17. för ställning och förflyttning.

Armar och händer, likasom ben och fötter, 18. bestå hufvudsakligen af ben och muskler.

Benbyggnaden, som väsendtligen bestäm- 19. mer människokroppens form, tjenar dels till skydd för de ömtåligare lifsorganerna, dels till häfstänger för rörelse. Dess olika delar äro sammanbundna medelst senartade band.

Muskler, som bilda kroppens köttiga 20. delar, äro vid sina utgångspunkter fästade vid benen genom senor.

Genom nervernas inverkan sammandraga 21. sig musklerna och beverka härmedelst förändring i häfstängernas inbördes ställning, hvarigenom rörelse uppkommer. Genom sammandragning ansträngas musklerna, genom upprepad ansträngning åstadkommes öfning, och musklerna stärkas såmedelst, samt bringas under viljans herravälde. För stark

eller för ofta upprepad rörelse förorsakar öfveransträngning, hvilken verkar försvagande och nedstämmande.

22. Muskelsystemets jemna utveckling, befordrar hela organismens helsa och kraft.

Anmärkning:

De i denna instruktion med fin stil beskrifna rörelser, öfvas endast när tid och omständigheter särskildt dertill föranleda.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Gymnastik.

§ 4.

Inledning.

Vid gymnastiköfningarna må icke rörelse- **23.**
formernas inlärande betraktas såsom det vä-
sendtliga. Dessa äro att anse endast såsom
medel för utbildningen. Rörelsens grundform,
hvilken hufvudsakligen bestämmes genom
utgångställningens riktighet, bör dock noga
iakttagas, under det man ej för mycket uppe-
håller sig vid rörelsens detaljer. Hufvud-
saken är, att soldatens lemmar utvecklas,
frigöras och stärkas, samt att hans värde
öfver dem förhöjes. För vinnande af en
harmonisk utveckling är nödvändigt, att rö-
relserna öfvas lika mycket åt kroppens båda
sidor.

Noggrann samtidighet vid rörelsernas ut-
förande må icke såsom särskildt ändamål
eftersträfvast.

Undervisaren skall tillse, att andedrägten **24.**
under rörelserna går så fritt som möjligt;

särskildt skall han uppmana till stark inandning vid språng, före satsens tagande, äfvensom vid de armhäfningar och sänknin-
gar, med hvilka öfningarna afslutas.

25. Under intet förhållande får undervisaren, vid de fristående öfningarna, med handen vidröra någon af de gymnastiserande, hvarken för att rätta fel eller för att drifva rörelsen längre än soldatens egen rörelsekänsla medgifver. Deremot skall undervisaren, vid öf-
vandet af stödsprång, ställa sig invid redskapen, beredd att taga emot den, som gör språnget, i händelse detta skulle behövas.
26. Under öfningarna kunna hufvudrörelser oeh benrörelser följa på hvarandra, utan afbrott, men derpå bör, innan armrörelserna företagas, några sekunders hvila inträda.
27. Armrörelserna öfvas alla i en följd, hvarpå åter en dylik kort hvila inträder. Härefter följa bålrörelserna.
28. Med bålrörelserna afslutas de fristående öfningarna. Derefter följa gångöfningarna.
29. Dessa, hvilka hufvudsakligen äro att anse såsom öfvergång från de fristående rörelserna till löpande och språng, fortgå derefter med täta omvexlingar, hvarvid de slag af marseh,

som ej finnas i exercisreglementet upptagna, företrädesvis öfvas.

Härpå följa löpande, äntringar och språng, 30. med iakttagande af nödigt uppehåll mellan de olika rörelserna.

Till sist följa avslutningsrörelserna, under 31. hvilka lungornas och hjertats vanligen något uppdrifna verksamhet efterhand lugnas och afsaktas.

Af de fristående rörelserna böra hufvud- 32. rörelserna och bålrörelserna ej många gånger repeteras. Bålens bakåtböjningar böra sparsamt och med försigtighet användas.

Redskapsgymnastiken ersättes, när anled- 33. ning dertill förekommer, med fortsatta öfningar i löpande och språng, hvilka äro af största betydighet för soldatens praktiska utbildning.

Vid fristående öfningar begagnas icke gevär 34. och packning; rockarna kunna uppknäppas eller afläggas; halsduk och hängslen lossas.

Efter fulländad rekrytskola bör soldatens 35. gymnastiköfning företrädesvis bestå i öfningar, som befordra hans uthållighet i marsch, samt hans förmåga att framtränga i trots af mötande hinder. Sådana öfningar äro *gång, löpande, äntringar och språng*. (Tab. V).

I KAP.

Frigymnastik.

§ 5.

Utgångställning.

36. För att vinna bestämd form måste hvarje rörelse utgå ur en bestämd ställning, hvilken då får namn af *utgångställning*.

Den första utgångställningen är *grundställning*.

37. Grundställning är följande: Hälarna tillsammans på en linie, fötterna lika utvända och i rät vinkel till hvarandra; knäen sträckta utan styfhet, öfverlifvet rätt öfver höfterna; bröstet framskjutet, axlarna tillbakadragna och lika sänkta, armarna öfverlemnade åt sin egen tyngd, handlofvarna vända mot låret, med lös känning af detsamma; fingrarna något böjda; hufvudet väl uppburet; ställningen upprätt och med full jemnvigt. (Fig. 1).

38. Andra utgångställningar erhållas genom förändring i benens och fötternas ställning till hvarandra, samt genom armarnas och händernas förändrade ställning till bålen. De afse dels att minska eller öka ställningens

bas, dels att stadga bålens hållning och dels att föröka rörelsens verkan genom häfstångens förlängning.

På grundställningens riktighet beror alla 39. de följande utgångställningarnas riktighet, emedan de alla derifrån härledas, och på dessa ställningars riktighet beror rörelsernas.

Grundställning återtages från hvilken an- 40. nan ställning som helst på kom:o-ord: **Ställning!**

Skola blott armar (fötter) återgå i grundställning, kom:s: **Armar (Fötter)—ställning!**

När, i det följande, vid rörelsernas beskrif- 41. vande, ingen utgångställning nämnes, är alltid grundställningen utgångställning.

§ 6.

Rättning.

Rättning i front- och flankställning. 42.

Verkställes enligt exercisreglementet.

Rättning med helt (dubbelt) afstånd. 43.

Kom:o-ord:

1. **Helt (Dubbelt) afstånd! Rättning—höger!**
(venster!) (midtåt!)

Skiljer sig från vanlig rättning i frontställning deruti, att armen åt rättningssidan

(armarna) upplyftes så, att fingerändarna beröra sidokamratens axel (sidokamraternas fingerändar), och att det afstånd intages, som bestämmes genom den utsträekta armens (de utsträekta armarnas) längd.

2. Ställning!

Armen (armarna) nedföres och hufvudet vändes framåt.

§ 7.

Formeringar.

44. Indelning.

Truppen i frontställning på ett led.

Kom:o-ord:

Indelning till—två!

Högra flygelkarlen vänder hufvudet hastigt åt venster och säger *ett*, nästa man förhåller sig på samma sätt och säger *två*, den dernäst *ett*, den följande *två*, o. s. v.

45. Betäckning af luckor.

Kom:o-ord:

Andra! (Första!) Luckor—betäck!

De, som erhållit N:o 2 (N:o 1), marschera två steg tillbaka och rätta sig derefter, med bibehållet afstånd, åt höger.

46. Skall åter inryekas, kom:s:

Ryck in—marsch!

De, som ryckt tillbaka, intaga med två korta steg åter sin plats i ledet och rätta sig åt höger.

Formering af två led.

47.

Kom:o-ord:

Formera två led—marsch!

Högra flygelkarlen står stilla; de öfriga göra »höger om marsch» och formera sig på två led; tvåorna bakom ettorna.

Återformering af ett led.

48.

Kom:o-ord:

Formera ett led—marsch!

Högra flygelkarlen i främre ledet står stilla; de öfriga göra »venster om marsch», intaga sin plats i uppställning på ett led och rätta sig åt höger.

Förändring af afstånd mellan leden.

49.

Skall afståndet *förökas*, kom:s:

Första (Andra) led! Ett (Två) (Tre) (N) steg framåt (tillbaka)—marsch!

Skall afståndet *förminskas*, kom:s:

Andra (Första) led! Ett (Två) (Tre) (N) steg framåt (tillbaka)—marsch!

Skall betäckning af luckor ske från upp- 50.
ställning på två led, förökas afståndet mellan leden, hvarefter »indelning till två» och »luckor betäck» göres med båda leden.

§ 8.

Vändningar.

51. Alla vändningar utföras enligt exercisreglementet.

ART. 1.

Rörelser på stället.

§ 9.

Hufvdrörelser.

52. **Sidovridning.**

Kom:o-ord:

Hufvud till höger (venster)—vrid!

Hufvudet vrides långsamt åt den nämnda sidan, så långt axlarnas oförändrade ställning medgifver.

53. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:

Hufvud framåt—vrid!

Verkställes på motsvarigt sätt.

54. **Framåt(Bakåt)böjning.**

Kom:o-ord:

Hufvud framåt (bakåt)—böj!

Hufvudet böjes långsamt framåt (bakåt), så långt bälens oförändrade ställning medgifver.

- Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 55.
Hufvud uppåt—sträck!
 Verkställes på motsvarigt sätt.
- Sidoböjning.** 56.
 Kom:o-ord:
Hufvud till höger (venster)—böj!
 Hufvudet böjes långsamt åt höger (venster), så långt bålens oförändrade ställning medgifver.
- Skall utgångställningen återtagas kom:s: 57.
Hufvud uppåt—sträck!
 Verkställes på motsvarigt sätt.
- Framåt(Bakåt)böjning från sidovridning.** 58.
 Verkställes i öfverensstämmelse med mom. 54, med bibehållen sidovridning.
- Utgångställningen återtages enl. mom. 55. 59.
- Sidoböjning från sidovridning.** 60.
 Verkställes i öfverensstämmelse med mom. 56, med bibehållen sidovridning.
- Utgångställningen återtages enligt mom. 57. 61.

§ 10.

Benrörelser.

- Fotslutning.** 62.
 Kom:o-ord:
Fötter—slut!

Tårna upplyftas och fötterna slutas hastigt tillsamman, så att insidorna komma att beröra hvarandra, häl vid häl och tå vid tå; båda fötterna få riktning framåt.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Smal ställning*. (Fig. 2).

63. Skall grundställning återtagas, kom:s:

Ställning!

Verkställes på motsvarigt sätt.

64. **Fotflyttning till sida.**

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot till sida—ställ!

Höger (Venster) fot flyttas hastigt rakt åt sidan två gånger sin längd. Kroppstyngden lika på båda benen.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Bred ställning*. (Fig. 3).

65. **Fotflyttning framåt (bakåt).**

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot framåt (bakåt)—ställ!

Höger (Venster) fot flyttas hastigt rätt framåt (bakåt) två gånger sin längd, bibehållande sin utåtvändning. Kroppstyngden lika på båda benen.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Gångställning*. (Fig. 4).

Fotflyttning till sida framåt (bakåt).

66.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot till sida framåt (bakåt)
—ställ!

Höger (Venster) fot flyttas hastigt fram (tillbaka) i sin egen (den andra fotens) riktning, två gånger sin längd. Kroppstyngden lika på båda benen.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Sidogångställning*. (Fig. 5).

Fotflyttning i kors framåt (bakåt).

67.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot i kors framåt (bakåt)
—ställ!

Höger (Venster) fot flyttas hastigt fram (tillbaka) i den andra fotens (sin egen) riktning, två gånger sin längd. Kroppstyngden lika på båda benen.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Korsgångställning*. (Fig. 6).

Stor fotflyttning framåt (bakåt).

68.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot helt framåt (bakåt)—ställ!

Kroppen fälles framåt; högra (venstra) foten flyttas tre gånger sin längd framåt (bakåt). Främre benet öfvertager, med till rät vinkel böjdt knä, kroppstyngden. Bakre benet blifver sträckt, och den framåtlutande bålen i rät linie med detsamma.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Storgångställning*. (Fig. 7).

69. **Stor fotflyttning till sida framåt (bakåt).**

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot helt till sida framåt (bakåt)—ställ! Verkställes i öfverensstämmelse med mom. 68, men i den riktning den nämnda (andra) foten innehar i grundställning.

Den ställning, som härvid uppkommer, kallas *Stor sidogångställning*. (Fig. 8).

70. Skall grundställning återtagas från de i mom. 64—69 beskrifna ställningar, sker detta genom den flyttade fotens återflyttning intill den andra.

71. Den *smala* ställningen, äfvensom den *breda*, kunna anses såsom hvarandra motsvarande förändringar af grundställning. *Gångställning* kommer till användning vid gåendet; *sidogångställning* vid gardställningen, och *korsgångställning* vid halfmarschställningen.

72. **Fotskiftning.**

Utföres från *bred ställning*, *gångställning*, *sidogångställning*, *korsgångställning*, *stor gångställning* och *stor sidogångställning*.

Kom:o-ord:

Fötter byt om—ställ!

1. Den flyttade foten återföres i grundställning.

2. Den andra foten flyttas till sin plats i ställningen.

Påtabäfvning.

73.

Utföres från *grundställning* (fig. 9), *smal ställning*, *bred ställning*, *gångställning*, *sidogångställning* och *korsgångställning*.

Kom:o-ord:

På tå—häf!

Kroppen höjes långsamt, med bibehållen jemnvigt, så högt den genom vristernas sträckning kan komma.

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 74.

Nedåt—sänk!

Verkställes på motsvarigt sätt.

Knäböjning från påtabäfvning.

75.

Utföres från *grundställning* (fig. 10), *bred ställning*, *gångställning*, *sidogångställning* och *korsgångställning*.

Kom:o-ord:

Knäna—böj!

Knäen böjas långsamt, utan bälens framåtfällande, till dess rät vinkel bildas i knävecket.

I *sidogångställning* öfverföres kroppstyngden, medelst höfternas tillbakadragande, på det bakre benet, och endast detta ben böjes till rät vinkel.

Skola knäen böjas mera än till rät vinkel, repeteras kom:o-ordet: **Böj!**, hvarvid böjningen fortgår så långt knäleden medgifver.

76. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Uppåt—sträck!
Knäen sträckas långsamt.

77. **Fotflyttning med påtåhäfning och knäböjning.**
Kom:o-ord:
Med knäböjning! Höger (Venster) fot till sida (framåt) (bakåt) (till sida framåt (bakåt)) (i kors framåt (bakåt))
—ställ!

Fotflyttning i nämnda riktning, påtåhäfning, knäböjning, uppsträckning, nedsänkning och återflyttning i grundställning verkställes i en följd, med en hastighet af omkring 100 enkla rörelser i minuten.

78. **Knäuppböjning.**
Kom:o-ord:
Höger (Venster) knä uppåt—böj!
Det nämnda knäet föres, under kroppstyngdens öfverflyttande på det andra benet, hastigt uppåt och framåt till dess låret kommer i rät vinkel till bålen, samt böjes härunder så mycket, att underbenet blifver lodrätt från knäet nedåt; fotspetsen riktas, genom vristens sträckning, mot marken. (Fig. 11).

79. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Höger (Venster) fot nedåt—ställ!

Den nämnda foten nedsättes hastigt intill den andra.

Knästräckning från knäuppböjning. 80.

Kom:o-ord:

Knä—sträck!

Det uppböjda knäet sträckes långsamt, så att underbenet, med sträckt vrist, kommer i linie med låret. Knäet bibehåller, så mycket som möjligt, sin höjd.

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 81.

Knä—böj!

Knäbakåtsträckning från knäuppböjning. 82.

Kom:o-ord:

Knä bakåt—sträck!

Det uppböjda knäet föres långsamt bakåt, så långt bibehållandet af bålens ställning medgifver; härunder sträckes knäet, så att benet, från höften till tån, bildar nära rak linie. (Fig. 12).

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 83.

Knä uppåt—böj!

Knäutåtföring från knäuppböjning. 84.

Kom:o-ord:

Knä utåt—för!

Det uppböjda knäet föres långsamt, med bibehållen rät vinkel i knäleden och sträckning af vristen, så mycket utåt sidan, som bålens oförändrade ställning medgifver.

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 85.

Knä framåt—för!

Verkställes på motsvarigt sätt.

86. Knäböjning från knäbakåtsträckning.

Kom:o-ord:

Knä—böj!

Det bakåtförda knäet böjes hastigt, så mycket sig göra låter.

87. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:

Knä—sträck!

88. Påtåhäfning, nedsänkning, knäböjning och uppsträckning öfvas först långsamt, men, sedan någon säkerhet vunnits, äfven hastigare. I sednarc fallet uttalas kom:o-ordet hastigare och skarpare, sedan tillsägelsen: *Hastigt!* föregått.

89. Benrörelser utföras i allmänhet efter förutgången *höftfäste, nackfäste*, eller *armsträckning uppåt*. (Mom. 90, 91, 109).

§ 11.

Armrörelser.

90. Höftfäste.

Kom:o-ord:

Höfter—fäst!

Båda händerna uppföras hastigt och omsluta bålen ofvan höfterna, med tummen bakom och de öfriga fingrarna samman slutna framom och tvärsöfver veka lifvet.

Det nedre af flata handen hvilande mot höftbenets öfre kant, och armbågarna riktade rätt utåt sidorna.

Nackfäste.

91.

Kom:o-ord:

Nacke — fäst!

Båda händerna föras hastigt upp och omfatta nacken, med fingrarna instuckna mellan hvarandra; armbågarna utåtförda och bröstet framskjutet.

Armbåfning framåt.

92.

Kom:o-ord:

Armar framåt—häf.

Armarna häfvas, med full sträckning, långsamt framåt och uppåt till dess de komma i vågrät ställning; händerna vända mot hvarandra och afståndet dem emellan lika med axelbredden. (Fig. 13).

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 93.

Armar nedåt—sänk!

Armarna sänkas långsamt ned till sidorna.

Armbåfning uppåt.

94.

Kom:o-ord:

Armar uppåt—häf!

Armarna häfvas, med full sträckning, långsamt framåt och uppåt till dess de komma i lodrät ställning; händerna vända mot hvar-

andra och afståndet dem emellan lika med axelbredden. (Fig. 14),

95. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar nedåt—sänk!
 Armarna sänkas långsamt framåt och ned till sidorna.
96. **Armhäfning utåt.**
 Kom:o-ord:
Armar utåt—häf!
 Armarna häfvas långsamt rätt ut från sidorna till dess de komma i vågrät ställning; händerna vända med flatan nedåt. (Fig. 15).
97. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar nedåt—sänk!
 Armarna sänkas långsamt ned till sidorna.
98. **Armhäfning utåt-uppåt.**
 Kom:o-ord:
Armar utåt-uppåt—häf!
 Armarna häfvas, med full sträckning, långsamt utåt och uppåt till dess de komma i lodrät ställning; vid öfvergången från den vågräta ställningen vändes flatan af händerna småningom uppåt, så att de i den lodräta blifva vända mot hvarandra.
99. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar utåt-uedåt—sänk!

Armarna sänkas långsamt utåt och ned till sidorna.

Armföring utåt från armbäfnung framåt. 100.

Kom:o-ord:

Armar utåt—för!

Armarna föras, i det vågräta planet, långsamt utåt och så långt bakåt, som skuldrorna medgifva; härvid vändas händerna småningom nedåt.

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: **101.**

Armar framåt—för!

Armarna föras långsamt framåt, hvarunder händerna småningom vändas mot hvarandra.

Armbäfnung uppåt och nedsänkning utåt. 102.

Kom:o-ord:

1. **Armar uppåt—häf!**

2. **Utåt-nedåt—sänk!**

Rörelserna verkställas enligt mom. 94 och 99; sednare kom:o-ordet utsäges då uppåtbäfnungen nått sin höjd.

Armböjning. 103.

Kom:o-ord:

Armar uppåt--böj!

Armarna böjas hastigt, så att händerna, med flatan vänd mot axlarna, komma upp

till dessa; armbågarna slutas väl till sidorna; öfverarmen i lodrät ställning; skuldrorna väl tillbakadragna.

104. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar nedåt—sträck!

Armarna sträkas hastigt ned till sidorna och öfverlemnas åt sin egen tyngd.

105. **Armframförböjning.**

Kom:o-ord:

Armar framför—böj!

Armarna böjas hastigt i vågrätt plan, så att händerna komma att med tummarna vidröra bröstet; armbågarna i höjd med axlarna och väl tillbakadragna.

106. Skall utgångställningen återtagas, förhålles enligt mom. 104.

107. **Armsträckning framåt.**

Kom:o-ord:

Armar framåt—sträck!

1. Armböjning.

2. Armarna sträkas hastigt framåt i vågrät riktning; händerna, hvilka härunder äfven sträkas, stanna med fingrarna sammanslutna och vända med flatan mot hvarandra.

108. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar nedåt—sträck!

1. Armarna böjas hastigt, så att ställningen blifver så som i mom. 103.

2. Armarna sträckas hastigt ned till sidorna.

Armsträckning uppåt. 109.

Kom:o-ord:

Armar uppåt—sträck!

1. Armböjning.

2. Armarna sträckas hastigt uppåt i lodrät riktning; händerna stanna sträckta och vända med flatan mot hvarandra.

Skall utgångställningen återtagas, förhålles **110.** enligt mom. 108.

Armsträckning utåt. 111.

Kom:o-ord:

Armar utåt—sträck!

1. Armböjning.

2. Armarna sträckas hastigt rätt ut från sidorna i vågrät riktning; händerna stanna sträckta, med flatan nedåt.

Skall utgångställningen återtagas, förhålles **112.** enligt mom. 108.

Armsträckning utåt från armframförböjning. 113.

Kom:o-ord:

Armar utåt—sträck!

Armarna sträckas hastigt utåt och så långt bakåt, som skuldrorna medgifva.

114. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Armar framför—böj!
 Armarna böjas hastigt.
115. **Armsträckning bakåt.**
 Kom:o-ord:
Armar bakåt—sträck!
 1. Armböjning.
 2. Armarna sträckas hastigt nedåt och så långt bakåt, som, utan skuldrornas upplyftande, är möjligt; händerna stanna sträckta och vända med flatan mot hvarandra.
116. Skall utgångställningen återtagas, förhålles enligt mom. 108.
117. **Sammasatta armsträckningar.**
 Ofvanbeskrifna armsträckningar kunna med hvarandra förbindas, t. ex.
 Kom:o-ord:
Armar uppåt och nedåt (framåt, bakåt och utåt)—sträck!
 Verkställes med en hastighet af omkring 100 enkla rörelser i minuten.
118. **Armsträckning i olika riktningar.**
 Kom:o-ord:
Höger (Venster) arm framåt, (uppåt,) (utåt,) (bakåt,) venster (höger) arm bakåt (utåt) (uppåt) (framåt)—sträck!
 1. Armböjning.

2. Hvardera armen sträckes hastigt i anbefald riktning.

Armskiftning från armsträckning i olika riktningar. 119.

Kom:o-ord:

Armar byt om—sträck!

1. Armböjning.
2. Hvardera armen sträckes hastigt i den riktning, som den andra armen förut innehade.

Handvändning uppåt och nedåt från armsträckning utåt. 120.

Kom:o-ord:

Händer uppåt och nedåt—vänd!

1. Händerna vändas hastigt, så att flatan kommer uppåt.
2. Händerna vändas hastigt, så att flatan kommer nedåt.

Handvändning utåt och inåt från armsträckning framåt. 121.

Kom:o-ord:

Händer utåt och inåt—vänd!

1. Händerna vändas hastigt från hvarandra.
2. Händerna vändas hastigt mot hvarandra.

Armslagning framåt och utåt från armsträckning utåt. 122.

Kom:o-ord:

Armar framåt och utåt—slå!

1. Armarna föras, under armbågs- och axelledernas lindriga böjning och sträckning, hastigt utifrån inåt till armsträckning framåt, hvarvid händerna vändas, så att flatan kommer uppåt.

2. Armarna föras, på motsvarigt sätt, inifrån utåt, hvarvid händerna vändas, så att flatan kommer nedåt.

§ 12.

Bålrörelser.

123. Bålrörelser utföras antingen med *höftfäste*, *nackfäste*, eller *armsträckning uppåt*.
Vid sidoböjningar användes icke höftfäste.
Med höftfäste vinnes stadga under rörelsen, genom nackfäste och armsträckning uppåt åstadkommes förökad ansträngning.
124. **Sidovridning.**
Kom:o-ord:
Till höger (venster)—vrid!
Öfverlifvet vrides långsamt åt den nämnda sidan, så långt benens och höfternas oförändrade ställning medgifver. (Fig. 16).
125. Skall utgångställningen återtagas, kom:s:
Framåt—vrid!
Verkställes på motsvarigt sätt.
126. **Framåtböjning.**
Kom:o-ord:
Framåt—böj!
Bålen böjes långsamt framåt, med rak rygg, tillbakadragna skuldror och väl uppbygget hufvud, så långt benens oförändrade ställning medgifver. (Fig. 17).
127. Skall framåtböjning öfvergå till *nedåtböjning*, kom:s:

Nedåt—böj!

Böjningen fullföljes nedåt, med eftergifvande af ryggens sträckning, samt skuldrornas och hufvudets hållning, så långt benens oförändrade ställning medgifver (Fig. 18).

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 128.

Uppåt—sträck!

Verkställes på motsvarigt sätt.

Bakåtböjning.

129.

Kom:o-ord:

Bakåt—böj!

Bålen böjes långsamt bakåt, men icke längre än benens oförändrade ställning medgifver. (Fig. 19).

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 130.

Uppåt—sträck!

Verkställes på motsvarigt sätt.

Sidoböjning.

131.

Kom:o-ord:

Till höger (venster)—böj!

Bålen böjes långsamt åt den nämnda sidan, så långt benens oförändrade ställning medgifver. (Fig. 20).

Skall utgångställningen återtagas, kom:s: 132.

Uppåt—sträck!

Verkställes på motsvarigt sätt.

- 133.** *Sidovridning, framåtböjning, bakåtböjning* och *sidoböjning* verkställas på ofvanbeskrifna sätt äfven från *smal* och *bred ställning*; likaledes från *gångställning*, med iakttagande af att *sidovridning* och *sidoböjning* endast ske åt den *främre* fotens sida.
- 134.** *Sidovridning i sido(kors)gångställning.*
Verkställes endast åt den *främre* fotens sida.
- 135.** *Framåt(Bakåt)böjning från sidovridning i sido(kors)gångställning.*
Verkställes i den *främre* fotens riktning.
- 136.** *Sidoböjning från sidovridning i sido(kors)gångställning.*
Verkställes i den *bakre* fotens riktning.

§ 13.

Sammansatta rörelser.

- 137.** Fotflyttningar, armsträckningar och bålens vridningar kunna samtidigt utföras, t. ex.
Ex. 1. Kom:o-ord:
Höger (Venster) fot till sida framåt, (bakåt,) armar utåt (framåt) (framför böj och utåt)—sträck!
Verkställes med iakttagande af att fotflyttningen sammanfaller med armsträckningens andra afdelning.
Ex. 2. Kom:o-ord:
Höger (Venster) fot till sida framåt, (1 kors framåt,) till höger, (venster,) armar uppåt (utåt)—sträck!
Verkställes med iakttagande af att fotflyttningen och vridningen sammanfalla med armsträckningens andra af-

delning. Bålens vridning utföres ej längre än att ansigtet kommer i den framsatta fotens riktning.

Med korsgångställning, vridning och armsträckning utåt, kan äfven, på tillsägelse, förenas hufvudets vridning till motsatt sida mot bålens.

Ex. 3. Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot helt framåt, (bakåt,) armar uppåt (framför böj och utåt)—sträck!

Verkställes med iakttagande af att fotflyttningen sammanfaller med armsträckningens andra afdelning.

Ex. 4. Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot helt till sida framåt, (bakåt,) höger (venster) arm uppåt, venster (höger) arm bakåt—sträck!

Verkställes med iakttagande af att fotflyttningen sammanfaller med armsträckningens andra afdelning.

Efter att en sådan sammansatt rörelse blifvit verkställd 138. till den ena sidan, utföres den äfven till den andra, på kom:o-ord:

Byt om—sträck!

1. Intagande af grundställning med armböjning.
2. Rörelsens utförande till den andra sidan.

ART. II.

Förflyttningar.

§ 14.

Gång.

Vanlig marsch, marsch med förlängda steg, med 139. förkortade steg, på stället och tillbaka.

Verkställes enligt exercis-reglementet.

140. Marsch på stället med knäupphöjning.

Kom:o-ord:

Med knäuppböjning, på stället—marsch!

Marschen utföres på det sätt, att fötterna, medelst böjning i höft- och knäled, lyftas rätt uppåt så högt de kunna komma. Härvid kan höftfäste användas, och takten kan ökas ända till 140 steg i minuten.

141. Marsch framåt med knäuppböjning.

Kom:o-ord:

Med knäuppböjning, framåt—marsch!

Lika med vanlig marsch, med den skilnad, att knäet, vid fotens framförande, mera uppböjes och vid dess nedsättande fullt sträcket, samt att armarna blifva stilla vid lifvet; stegen blifva något kortare och takten högst 100 steg i minuten; hufvudet uppbäres väl.

142. Marsch på tå.

Kom:o-ord:

På tå—marsch!

Lika med vanlig marsch, med den skilnad, att hälen icke berör marken och att stegen blifva något kortare.

143. Skall marschen upphöra, göres halt på tå, och derefter nedsänkning på hälarna.

För att skärpa soldatens taktsinne och lifva hans uppmärksamhet, kan marsch äfven öfvas med *appeller*, på kom:o-ord: **144.**

På tredje (fjerde) (femte) (N) steg, appell—marsch!

På hvart tredje (fjerde) (femte) (N) steg göres en lätt tryekning (taktsteg, appell) med foten, när den nedsättes.

§ 15.

Löpande.

Språngmarsch. 145.

Verkställes enligt exercisreglementet.

Språngmarsch på stället med knäuppböjning. 146.

Kom:o-ord:

Med knäuppböjning, på stället språng—marsch!

Verkställes i öfverensstämmelse med mom. 140, med den skilnad, att endast fotbladet berör marken, och att kroppen, genom hastig strækning af fot-, knä- och höftled, i hvarje steg kastas uppåt, så att båda fötterna ett ögonblick äro från marken.

Skall marschen upphöra, göres halt på tå **147.**

Språngmarsch på tå. 148.

Kom:o-ord:

På tå språng—marsch!

Lika med språngmarsch, med den skilnad, att hälen icke berör marken.

Skall marschen upphöra, göres halt på tå. **149.**

150. Gå på marsch.

Kom:o-ord:

Gå på—marsch!

Lika med språngmarsch, med den skilnad, att stegens längd och hastighet ökas så mycket, som med sammanhang i trupp och någorlunda rättning är förenligt. På jemn takt fästes ieke afseende.

§ 16.

Kapplöpning.

151. Kapplöpning verkställes antingen af *två* eller *flera* man i sender.

152. Kapplöpning af *två* man.

Såsom springmål utsättas *två* man på 100, 200 till 400 fots afstånd från hvarandra, allt efter de täflandes förmåga i löpande; springmålen äro vända mot hvarandra. Här-efter framträda de båda täflande, ställa sig på helt afstånd från och på hvar sin sida om det närmaste springmålet, hvars axel de med handen beröra; den ena foten framför den andra.

Undervisaren räknar: *ett! tu! tre!* På *tre* löpa de täflande, så hastigt de kunna, fram till och omkring det andra springmå-

let, återvända derefter till utgångspunkten, samt beröra vid återkomsten med lätt hand den der ståendes axel. När de täflande mötas, löpa de till venster förbi hvarandra.

Kapplöpning af flera man.

153.

Denna kapplöpning utföres i regeln af en tropp i sender, och anordnas dels *på fyrkant*, dels *rakt fram*.

Kapplöpning på fyrkant.

Fyra springmål utsättas så, att de bilda en fyrkant af 100 fots sidor. Undervisaren låter derefter det manskap, som skall täfla, uppställa sig på ett led, med dubbelt afstånd, längs efter en af fyrkantens sidor.

Härefter kom:s:

1. Höger (Venster) om—marsch!

Under marsehen följas fyrkantens sidor, utomkring de utsatta springmålen.

2. Stora steg—marsch!

3. Språng—marsch!

4. Starkt språng—marsch!

Hvar karl löper nu det starkaste han förmår, och söker att på yttre sidan komma förbi de framför löpande.

5. Språng—marsch!

Loppet afsaktas till språngmarseh.

6. Vanlig—marsch!

Språngmarschen får ej för långt utdragas, och det starkare loppet bör ej utsträckas längre än tre af fyrkantens sidor, således högst 300 fot, hvarefter afsaktning till språngmarsch och straxt derpå vanlig marsch bör följa. Öfningen bör af samma afdelning, med någon mellanstund, verkställas två gånger, den ena gången åt höger och den andra åt venster.

Kapplöpning rakt fram.

Två springmål utsättas på 400 fots afstånd från den uppställningslinie, hvarifrån kapplöpningen skall utgå; de äro vända mot hvarandra och så långt skiljda åt, att den löpande afdelningen, utan trängsel, kan komma fram mellan dem. De, som skola täfla, uppställas på ett led, med helt afstånd från hvarandra; den ena foten framför den andra. Ett befäl ställes i linie med de båda springmålen, för att iakttaga hvem som först passerar mellan dem.

Undervisaren räknar *ett! tu! tre!* På *tre* löpa alla så hastigt de kunna, hvar och en sökande att först hinna öfver springmåls-linien.

§ 17.

Språng.

Hvarje språng består af *sats*, *förflyttning* 154. och *nedsprång*. Genom *satsen* häfves kroppen med hastighet från den plats den innehar, och *förflyttas* till det ställe, den vid *nedsprånget* kommer att intaga.

Redan vid löpande inträder språng, hvars egentliga kännemärke är, att båda fötterna under »förflyttningen» på en gång äro höjda öfver marken.

Sprången indelas, med afseende å satsens 155. beskaffenhet, i *språng med samlad sats*, vid hvilka denna verkställes med båda fötterna på en gång, och *språng med delad sats*, vid hvilka den verkställes med den ena foten framför den andra.

Vid sprången underhjälpes rörelsen derigenom, att armarna lyftas i språngets riktning, och derefter sänkas.

Inledning till språng.

156.

Kom:o-ord:

Inledning till språng—ett!

1. Påtåhäfning.
2. Knäböjning.
3. Uppsträckning.
4. Nedsänkning.

Rörelserna verkställas med stor hastighet oeh i början med räkning.

157. Språng med samlad sats i höjd.

Kom:o-ord:

I höjd—spring!

Satsen göres genom häfning på tå, knäböjning oeh derpå följande hastig sträckning af fot-, knä- oeh höftled; förflyttningen göres rätt uppåt oeh med knäuppböjning; nedsprånget sker på tå med lodrät hållning oeh med efter språngets höjd afpassad knäböjning, hvarefter uppsträckning oeh ned-sänkning följa.

158. Språng med samlad sats i höjd med vändning.

Kom:o-ord:

I höjd höger (venster) (helt höger (venster)) om—spring!

Lika med föregående, med den skilnad, att under förflyttningen $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{2}$) eirkels vändning, genom bålens hastiga vridning, göres åt höger (venster).

159. Språng med samlad sats i höjd framåt.

Kom:o-ord:

I höjd framåt—spring!

Verkställes i öfverensstämmelse med mom. 157, med den skilnad, att under satsen

kroppen fälles framåt, så att förflyttningen, hvarunder knäen väl uppböjas, sker uppåt och framåt.

Språng med samlad sats i höjd åt sidan. 160.

Kom:o-ord:

I höjd till höger (venster)—spring!

Verkställes i öfvensstämmelse med mom. 157, med den skilnad, att under satsen venstra (högra) fot- och knälederna sträckas kraftigare än de andra, och att kroppen härunder fälles åt höger (venster), så att förflyttningen sker åt nämnda sida.

Språng med delad sats i höjd framåt. 161.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot fram, i höjd framåt—spring!

Nämnda fot framsättes ett steg och tager sats; förflyttning och nedsprång ske med iakttagande af att båda fötterna, då språnget är på sin största höjd, jemnas tillsammans.

Språng med delad sats i höjd åt sidan framåt. 162.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) fot i kors framåt, i höjd till sida framåt—spring!

Höger (Venster) fot flyttas fram i korsgångställning och tager sats; under förflyttningen, som sker i bakre fotens riktning, sträckes venstra (högra) benet ut till sida framåt.

163. Språng med delad sats framåt med vändning.

Kom:o-ord:

I höjd framåt, höger (venster) (helt höger (venster)) om—språng!

Höger (Venster) fot framsättes och språnget verkställes i öfverensstämmelse med mom. 161, med den skilnad, att vändning, under förflyttningen, göres åt den framsatta fotens sida.

164. Språng med anlopp.

För vinnande af starkare sats och derigenom större förflyttning, användes, sedan språngets form med någon säkerhet är inlärd, förutgående anlopp. Detta, som till sin längd i eke bör öfverskrida 30 fot, börjar med gående och öfvergår till löpande, hvars hastighet ökas ända till dess språnget, hvilket göres med delad sats, utföres.

Vid *höjdsprång* utsättes på passande afstånd ett springmärke, hvilket kan bestå af två man, vända mot hvarandra, och hållande löst mellan sig ett snöre, hvilket de höja eller sänka vid tillsägelsen: *knähöjd, höft-höjd, brösthöjd, hakhöjd*.

Vid *längdsprång* utmärkes på marken språngets längd, som efter ökad förmåga utsträekes.

165. Skall språng göras i både höjd och längd, utsättas, med afstånd från hvarandra, två

springmärken, hvilka på en gång öfverhoppas. Olika form på språnget erhålles genom att förändra springmärkenas afstånd från hvarandra och genom deras olika höjd inbördes.

Vid språng bör inandning göras före **166.** satsen, och utandning först vid nedsprånget. All oro inverkar störande på andedrägten och derigenom äfven på rörelsen. Lugnet och ifvern böra derföre fullt motväga hvarandra.

II KAP.

Redskapsgymnastik.

§ 18.

Löpande på lutande plan.

Ett eller flera lutande plan (landgångar) **167.** äro anlagda på en mellan stöd Stolpar fästad bom, och äro understödda af en dylik, som hvilat på tvenne bockar. (Fig. a).

Manskapet uppställles efter hvarandra och i lika många afdelningar, som de anlagda landgångarna; en afdelning framför hvardera af dessa och på anlopps afstånd.

168. **Löpande uppåt och nedåt.**

Första man i hvarje afdelning anträder loppet och löper med stigande fart upp på det vid ändan af landgången anbragta planet, vänder, löper med korta och mycket hastiga steg tillbaka utför landgången, samt intager sin plats i afdelningens queue. Andra man, som under tiden framryckt på den förstas plats, verkställer, så snart denne lemnat landgången, på samma sätt rörelsen; härefter följer tredje man, o. s. v.

169. **Upplöpning med djupsprång.**

Landgångarna äro anlagda på högst 6 fots höjd. Rörelsen verkställles enligt föregående mom., med den skilnad, att i stället för vändning och nedlöpning, göres djupsprång med den ena fotens framsträckande framför den andra och bådas sammanförande innan marken beröres; härvid uppbäres hufvudet väl, med ansigtet något uppåt vändt; armarna föras framåt och utåt. Härefter vändes åt höger och med språngmarseh intages plats i afdelningens queue. Andra man verkställer rörelsen, så snart första man gjort vändning, derefter tredje man, o. s. v. När lutningen är stark, vändes den med trappsteg försedda sidan af landgån-

gen uppåt, oeh upplöpningen sker med begagnande af dessa.

§ 19.

Balancegång.

Till balaneegång begagnas först en på 170. bockar lagd bom, som med öfre sidan är 4 fot från marken, och, sedan säkerhet vunnits, en mellan stödstolpar på större (högst 6 fots) höjd fästad bom. (Fig. b).

Förberedelse till balancegång.

171.

Ställning intages på bommen med kroppstyngden hvilande på ena foten, som är framåt och något utåt vänd; den andra foten lägges bakom den förra, med insidan löst mot bommen; båda knäen lindrigt böjda; bålen oeh hufvudet upprätt utan stelhet; blicken fästad på andra ändan af bommen; armarna hänga ledigt vid sidorna. Vill jemvigten gå förlorad, hjälper man sig först med en liten böjning af det knä, hvarpå tyngden hvilar; är detta otillräckligt, lyftes den ena eller båda armarna eller det fria benet så mycket utåt sidan, som är behöfligt för jemvigstens återvinnande; bål oeh hufvud deltaga äfven, genom små sidoböj-

ningar, i bemödandet att bibehålla jernvigten. Ju mera stillhet, desto bättre.

Undervisaren räknar *ett! tu!* På *ett* föres bakre foten förbi den främre och berör bommen; på *tu* återföres han i sin förra ställning. Sedan detta 2 à 3 gånger blifvit verkställdt, framsättes, på tillsägelse, bakre foten på bommen och öfvertager kroppstyngden, hvarefter rörelsen verkställles på samma sätt med den andra foten.

172. Balancegång framåt.

Ställning på ena ändan af bommen intages, och gång anträdtes utefter denna, med något böjda knän och förkortade steg, i lugn, jern takt. Ögonmärke tages framför bommens andra ända. När denna uppnås, göres nedsprång på båda fötterna.

173. Balancegång baklänges.

Sedan ställning blifvit intagen på ena ändan af bommen, med ryggen vänd mot denna, verkställles balaneegang i riktning bakåt, hvarunder man vid hvarje steg känner sig för mot bommen med insidan af foten.

174. Balancegång med vändning.

Helomvändning under balaneegang göres åt den bakre fotens sida, på båda

fotbladen och med mjuka knän, hvarefter balancegången fortsättes.

Balancegång med mötning.

175.

Två man ställa sig, vända mot hvarandra, på hvar sin ända af bommen, hvarefter balancegång anträdes af båda. När de möta hvarandra, sätta hvardera sin högra (venstra) fot, något utvänd, med insidan mot den andras, och båda stödja sig genom att omfatta hvarandras ena axel och höft. Härefter vändes så mycket på det framsatta fotbladet, att man kommer förbi hvarandra; den andra foten framflyttas och öfvertager kroppstyngden; axlar och höfter släppas och balancegången fortsättes.

§ 20.

Äntringar.

Det utmärkande för äntring är, att ar-176. mar och händer tillika med ben och fötter, begagnas såsom förflyttningsmedel; armarna öfvertaga härvid, om riktig rörelseordning följes, alltmera af kroppstyngden.

Äntring på lutande stege, med nedgång på lina. 177.

Härtill begagnas hängande stegar, hvilkas nedre ändar uppläggas på och stödjäs mot

en på bockar lagd bom, så att någon lutning uppkommer, samt mellan dem hängande linor. Manskapet uppställs såsom till löpning på lutande plan; en afdelning framför hvarje stege. (Fig. c).

Första man i hvarje afdelning går med händer och fötter i rask fart uppför stegen på öfre sidan af densamma; härvid iakttages att höger (venster) hand och venster (höger) fot flyttas samtidigt, samt att händerna gripa om stegpinnarna ofvanifrån med vanligt tag (*öfvertag*).

När första man hunnit så långt upp på stegen, att han kan nå den bredvid hängande linan, fattar han denna med ena handen, hvarefter han, hängande på båda armarna, flyttar fötterna från stegen till linan och fattar denna mellan fötterna, på det sätt, att den ena fotens häl stödes mot linan framför denna och den andra fotens vrist klämmer linan mot denna häl, hvarefter den andra handen släpper sitt tag i stegen och äfven omfattar linan. Härefter sänker han sig långsamt ned till marken, hvarunder fötterna hålla fast om linan och händerna flyttas vaxelvis, den ena under den andra. När första man lemnat stegen, går andra

man uppför densamma och verkställer rörelsen på samma sätt; härefter följer tredje man, o. s. v.

Enär afståndet mellan pinnarna i stegen, för armgångs skull, är ganska litet, bör man vid denna äntring gå förbi minst en pinne i hvarje steg.

Äntring på lodrät steg.

178.

Stegen blifver härvid fritt hängande. Äntringen uppåt verkställes enligt föregående mom.; nedgången sker på motsvarigt sätt.

Äntring på motlutande steg.

179.

Stegen lutas så, som i mom. 177 är sagt. Rörelsen verkställes i öfverensstämmelse med nämnda mom., med den skilnad, att förflyttningen nu sker på undre sidan af stegen. Härvid kommer kroppstyngden öfvervägande på armarna.

Äntring på lina.

180.

Manskapet uppställes efter hvarandra, lika många fördelade till hvarje lina. (Fig. d). Första man i hvar afdelning omfattar linan med båda händerna, så högt upp han kan nå, häfver sig på armarna och fattar, under knäuppböjning, med båda fötterna om linan. Härefter sker förflyttningen uppåt medelst

knästrækning, under det fötterna hålla fast om linan, oeh under händernas flyttning vexelvis öfver hvarandra. Rörelsen fortgår härefter så högt man kommer, hvarefter nedgång sker enligt mom. 177. Efter första män följa andra män, derefter tredje män, o. s. v.

181. Efter någon öfning släpper man, vid nedgång, linan med fötterna oeh låter armarna, under händernas förflyttning nedåt förbi hvarandra, öfvertaga hela kroppstyngden.

182. Äntring på lina med nedgång på stege.

Stegarna ställas lutande oeh äntringen verkställes enligt mom. 180 oeh 179; nedgången sker på stegens undre sida.

Efter någon öfning släpper man stegen med fötterna oeh låter armarna, under händernas vexlande nedflyttning, öfvertaga kroppstyngden.

183. Äntring på lodrät stång.

Äntringen verkställes på samma sätt, som äntring på lina. (Fig. e).

184. Äntring på lutande stång.

Stängerna lutas något mot en på bockar lagd bom, oeh äntringen verkställes på stångens undre sida.

Flyttning på linor.

185.

Manskapet uppställles efter hvarandra; första man vid första linan.

Första man äntrar upp på något mer än halfva linan, släpper denna med ena handen och fattar den närmaste linan, härefter öfverflyttas båda fötterna till denna lina och omfatta densamma, hvarefter den andra handen följer. Rörelsen fortgår till nästa lina på samma sätt, och nedgången sker på sista linan.

Så snart första man lemnat första linan, äntrar andra man upp, derefter tredje man, o. s. v.

Flyttning på stänger.

186.

Verkställles enligt föregående. Stängerna gifvas stöd och lutning.

Äntringslag på bom.

187.

En bom är fästad mellan tvenne stöd-stolpar, med underkanten så högt, att man jemnt och nått kan stå derunder. (Fig. f). Tre man i sender ställa sig under bommen i vändning åt venster (höger); afståndet dem emellan, likasom från stöd Stolpen till den främsta bland dem, är 6 fot.

Bommen fattas med en hand på hvardera sidan, venstra (högra) handen framför den högra (venstra); sats tages med venster (höger) fot och högra (venstra) benet kastas öfver bommen, i det kroppen häfves upp, med hjälp af armarna, så att den kommer att hänga i båda dessa och i högra (venstra)

underbenet. Högra (venstra) benet böjes starkt både i knä- och höftled, och underbenet håller väl fast om bommen; venstra (högra) benet sträckes utåt och något nedåt.

Undervisaren räknar *ett! tu!* På *ett* kastas venstra (högra) benet med fart öfver bommen såsom för höger (venster) ben är beskrifvet, höger (venster) ben släpper härvid bommen och sträckes utåt sin sida på ofvan beskrifna sätt; på *tu* fattas bommen åter med höger (venster) ben och venster (höger) ben sträckes. Rörelsen fortgår till dess lagom ansträngning dermed är vunnen, hvarefter båda fötterna sänkas ned till marken, och armarna fällas till sidorna.

I början sättes bommen, om så behöfves, något lägre och man står då med hufvudet på sidan om densamma.

188. Slagäntring på bom.

En man i sender ställer sig under bommen, på 6 fots afstånd från den ena stöd Stolpen och vänd mot denna.

Rörelsen utföres i öfverensstämmelse med föregående mom., med den skilnad, att höger (venster) knä, vid äntringslaget, genom starkare böjning i höftleden drages närmare bålen, så att underbenet kommer att an-

läggas mellan denna och det ställe af bommen, hvarpå venstra (högra) underbenet hvilat, samt att derefter venster (höger) hand flyttas förbi hufvudet och ånyo fattar bommen. Rörelsen fortgår härefter på samma sätt med venster (höger) ben och höger (venster) hand, o. s. v. Takten är i början långsam, men ökas något i den mån säkerhet vinnes.

Slagäntring på bom med fötterna förut.

189.

En man i sender ställer sig under bommen, nära intill en af stöd Stolparna och med ryggen vänd mot denna. Rörelsen utföres i öfverensstämmelse med föregående mom., med den skilnad, att vid äntringslag med venster (höger) ben, kroppen, genom stark böjning af höger (venster) knä- och höftled, drages närmare foten, så att venster (höger) underben kan föras förbi och anläggas på andra sidan om denna, samt att händerna på samma sätt föras förbi hvarandra.

Slingeräntring i stege.

190.

Stegen är fästad så lågt, att man utan svårighet kan komma in uti densamma. (Fig. g).

Första man träder in hufvudet och bålen i den ndersta rutan till höger (venster), vrider sig åt venster (höger), fattar med öfvertag om den andra tvärslåen nedifrån och sätter sig upp på den nedersta slåen. Härefter släpper han slåen med höger (venster) hand, sträcker armen upp, vrider om underarmen och fattar med omvänd hand (undertag) om den öfre slåen i närmaste ruta uppåt och till höger (venster); härunder vrides bålen åt venster (höger) och böjes derjemte så mycket bakåt, att venster (hö-

ger) hand kan med öfvertag fatta om samma slå i samma ruta; underarmarna komma härvid att korsas hvarandra; härefter lyftes, genom båda armarnas böjning, bålen, under vändning, uppåt genom den sistnämnda rutan, så att man kommer att sitta på andra slåen. Rörelsen fortsättes härefter på samma sätt uppåt och till venster (höger), så att man kommer upp på tredje slåen, med händerna på den fjerde. Härefter sker nedgång på det sätt, att händerna omfatta öfversta slåen, den venstra (högra) handen med undertag, den högra (venstra) med öfvertag, och underarmarna korsande hvarandra, hvarefter båda fötterna föras in i rutan nedåt och till höger (venster). Derefter vrides kroppen åt höger (venster) och man sänker sig ned genom den sistnämnda rutan, så att man kommer att sitta på andra slåen nedifrån. Rörelsen fortsättes härefter på samma sätt nedåt och till venster (höger), hvarefter man träder ned på marken. När första man börjar nedgåendet, träder andra man in i första rutan, o. s. v.

Efter någon öfning göres rörelsen uppåt och nedåt, så långt stegen dertill gifver tillfälle.

Lyftningen från ena slåen till den andra bör visserligen verkställas egentligen medelst armböjning, men då detta i början är ganska svårt, så får man, så länge det behöfves, hjälpa sig upp medelst fötternas anläggande mot den slå, på hvilken man nyss suttit, och med derpå följande sträckning i knäen.

191. Antring på gevärstrappa.

Gevärstrappan bildas på det sätt, att två man ställa sig, på 2 fots afstånd från och vända mot hvarandra, tätt intill det föremål (mur, palissader, e. d.), som skall bestigas.

Det ben, som är närmast intill detta föremål, böjes något och knäct stödes deremot; det andra benet ställes, med sträckt knä, ett steg utåt sidan. Den enes gevär lägges, med pipan uppåt, öfver de yttre skuldrorna, och fasthålles med de inre händerna; den andres gevär hålles, äfvenledes med pipan uppåt, med nedhängande och i det närmaste sträckta armar, intill låret på den yttre sidan.

Äntring på en sådan gevärstrappa sker såsom äntring på stege, och när man med händerna kan nå muren (palissaden, etc.), stöder man sig deremot och stiger med båda fötterna upp på öfversta geväret, hvarefter muren (palissaden, etc.) bestiges med tillhjälp af händerna.

Äntring på hvarandra.

192.

Verkställes sålunda, att en man, med ansigtet vändt mot det föremål (mur, palissader, e. d.), som skall bestigas, sänker sig ned på ett knä, böjer sig något framåt och stöder sig med händerna mot detta föremål; en annan stiger upp på den förres knä och derefter på hans skuldror, hvarvid händerna stödas mot muren (palissaden, etc.). Derefter reser sig den första upp, lyftande den andra i höjden; denne bestiger nu muren

(palissaden, etc.) med tillhjälp af händerna, och understödes dervid af den nedanför stående.

§ 21.

Armgång.

193. Armgång förberedes genom *häfning på armarna*. Denna utföres först på en häfplanka, som anbringas, med den afrundade kanten uppåt, på en höjd af 7 fot från marken. (Fig. h).

194. **Häfning på armarna med undertag.**

Så många, som utan trängsel få rum, ställa sig under plankan. Armarna uppsträckas och plankan fattas med undertag, hvarefter kom:s:

1. Häf!

2. Sänk!

På första kommandot lyfter man sig, med måttlig hastighet, upp så högt som möjligt; på andra kommandot sänker man sig åter långsamt ned. Rörelsen upprepas 3 à 4 gånger.

195. **Häfning på armarna med öfvertag.**

Plankan fattas af båda händerna med öfvertag, och rörelsen verkställes enligt föregående mom.

196. **Häfning på armarna med under- och öfvertag.**

Plaukan fattas af ena handen med undertag och af den andra med öfvertag, och rörelsen verkställes enligt mom. 194. Härefter ombyta händerna tag och rörelsen förnyas.

197. Häfning på armarna utföres seduare:

med häfplankans undre sida, hvare en räuna är utskuren, vänd uppåt, hvarvid kroppstyngden bäres på fingerändarna;

på bom, hvarvid handleden mera tages i anspråk;
 på lutande stege, hvarvid såväl stegpinnar på passande
 höjd, som stegens sidoträd, kunna begagnas; och
 mellan tvenne linor eller stänger, hvilka fattas så högt
 händerna kunna nå.

Armgång på häfplanka med undertag. 198.

Häfning på armarna med undertag göres å ena ändan
 af häfplankan; den ena handen flyttas ntefter plankan så
 långt det ntan egentlig svårighet låter sig göra, hvarpå
 den andra handen flyttas efter; armarna böjda, kroppens
 och benens hållning oförändrad. Rörelsen fortsättes på
 detta sätt, hvarefter nedsprång göres.

Armgång på häfplanka med öfvertag. 199.

Verkställes enligt föregående mom., med den skilnad,
 att plankan fattas med öfvertag.

Armgång på häfplanka med under- och öfvertag. 200.

Verkställes enligt mom. 198, med den skilnad, att
 plankan fattas med under- och öfvertag.

Denna armgång kan äfven ntföras på det sätt, att
 händerna vaxelvis flyttas förbi hvarandra, hvarvid hnfvu-
 det, vid hvarje flyttning af handen, föres nnder och till
 andra sidan af plankan.

Armgång utföres äfvenledes med häfplankans ränna 201.
 vänd nppåt, samt på bom.

Armgång på stege. 202.

Verkställes på nndre sidan af lutande stege på det sätt,
 att händerna vaxelvis flyttas med öfvertag, antingen från
 stegpinne till stegpinne, eller förbi en eller flera pinnar.

Armgång på linor. 203.

Verkställes antingen mellan tvenne linor eller på en
 lina, med vaxelvis flyttning af båda händerna.

204. Armgång på stänger.

Utföres såsom armgång på linor. Stängerua få stöd och lutning.

205. Armhoppning.

Utföres på samma redskap och med samma fattningar, som armgång; dock ieke på *en* lina eller stång.

Uppåt verkställes rörelsen på det sätt, att kroppen, genom en mycket hastig armböjning, kastas uppåt, hvar under händerna flyttas och fatta nya tag.

Nedåt verkställes den på det sätt, att båda händerna något öppnas och släppa sitt tag, samt genast med ny fattning och stark armböjning hejda kroppens fall.

§ 22.

Stödsprång.**206. Språng med stöd af två man.**

Truppen i flankställning.

Stödet bildas på följande sätt:

Främsta roten framrycker 5 steg; båda männen göra halfvändning mot hvarandra och intaga, medelst framflyttning af främre foten, sidogångställning med främre knäet böjdt. Ett springmärke bildas på samma gång derigenom, att de främre händerna, med flatan vänd uppåt, sammanföras så, att fingerspetsarna beröra hvarandra.

Första man i närmaste rote tager anlopp och samlad sats till höjdsprång framåt; vid förflyttningen anlägger han sina händer på

stödens axlar, lyfter sig upp på armarna, böjer upp knäen och sträcker fram fötterna öfver springmärket, hvarefter nedsprång göres. Andra man förhåller sig på samma sätt; derefter första och andra man i nästa rote, o. s. v.

Denna rörelse anordnas sedan på det sätt, 207. att alla rotar, med undantag af den eftersta, hvar för sig bilda stöd på anlopps afstånd från hvarandra; första man och derefter andra man i eftersta roten anträda anloppet och verkställa stödsprång öfver alla springmärkena, det ena efter det andra, hvarefter de, i sin ordning, bilda stöd och springmärke. Den nästeftersta roten förhåller sig på samma sätt, o. s. v.

Språng med stöd af en man.

208.

Truppen i flankställning. Första man i främsta roten ställer sig, vänd från afdelningen och på 5 stegs afstånd från densamma, i gångställning med något böjda knän; bål och hufvud något framåt böjda och händerna anlagda ofvan knäen. Andra man tager anlopp, gör samlad sats, anlägger under förflyttningen båda händerna på stödets axlar, lyfter sig öfver dennes hufvud, gör nedsprång framför honom, och bildar derefter stöd på 5 stegs

afstånd. Första och derefter andra man i närmaste rote utföra i sin ordning språng och bilda stöd på samma sätt, o. s. v.

209. Förberedelse till stödsprång på bom.

Bommen fästes på höfthöjd. Tre man i sender ställa sig vid bommen, vända mot denna och 2 steg från hvarandra.

Kom:o-ord:

1. Venster (llöger) sitt upp!

1. Händerna anläggas på bommen med öfvertag (tummen bakom, öfriga fingrar framom), samlad sats göres, kroppen häfves upp på sträckta armar, med hufvudet väl uppuret och höfterna så mycket framförda öfver bommen, att tyngden kommer att hvila på armarna; benen sträcka utan styfhet, med hämlarna tillsamman och något bakåtförda.

2. Venster (Höger) ben lyftes utåt sidan och föres, under kroppens vändning åt höger (venster), nästan sträckt öfver bommen, så att man kommer att sitta grensle på denna, hvarvid båda händerna ombyta tag och fatta om bommen på hvar sin sida, hvarefter bålen upprätas och armarna fällas till sidorna.

2. Sitt af!

Båda benen föras, under händernas anläggning på bommen, framåt och derefter så

mycket bakåt, att fötterna komma ofvanför densamma, hvarefter nedsprång göres åt venster (höger).

Stödsprång på bom.

210.

Utföres såväl *med* som *utan* vändning.

Uppställning såsom i mom. 209.

Med vändning inåt:

Sats och stöd tages enligt mom. 209, hvarefter båda benen på en gång föras, med lindrig böjning i knäleden, öfver bommen åt venster (höger) och nedsprång göres med vändning åt höger (venster), hvarvid höger (venster) hand ömsar tag.

Utan vändning:

Verkställes i öfverensstämmelse med föregående, med den skilnad, att vid benens öfverförande ingen vändning göres, utan både hufvud och bål bibehålla sin riktning framåt, samt att vid nedsprånget båda händerna släppa bommen.

Med vändning utåt:

Verkställes i öfverensstämmelse med nästföregående, med den skilnad, att då benen föras öfver åt venster (höger), vändning göres åt samma sida, hvarvid båda händerna släppa tag, men den venstra (högra) återfattar bommen såsom stöd.

211. Stödsprång på bom öfvas äfven med anlopp.

212. Finnessprångboek (trädhäst), utföres språng på denna i öfverensstämmelse med föreskrifterna *för stödsprång på bom*.

Längsefter hästen utföres språng i öfverensstämmelse med föreskrifterna *för språng med stöd af en man*.

III KAP.

Gymnastik med gevär och packning, samt öfningstabeller.

§ 23.

Frigymnastik.

213. Språng utföres först med geväret ensamt, derefter med gevär och packning. Geväret bäres vaxelvis af båda händerna (»i handen gevär»). Vid höjdsprång lyftes geväret, under »förflyttningen», uppåt och framåt, och sänkes åter i nedsprånget. Vid längdsprång föres geväret, under »förflyttningen», framåt, och vid nedsprånget åter tillbaka.

Med gevär och packning, bör språngets utsträckning både i höjd och längd förminskas.

§ 24.

Redskapsgymnastik.

Upplöpfung med djupsprång göres med gevär 214. och packning. Geväret bäres i handen. Varsamhet iakttages vid bestämmande af höjden.

Balancegång utföres först med geväret ensam; derefter med gevär och packning; geväret i handen.

Äntring på linor och stänger utföres med 216. geväret ensam; vid äntring på stegar kan packning derjemte begagnas. Geväret bäres i remmen öfver ena axeln med kolfven uppåt. Skall man flytta sig från ett redskap till ett annat, iakttages, att den axel, hvars arm först skall utsträckas och hvars hand skall fatta den nya redskapen, måste vara fri från geväret, emedan detta annars blifver hinderligt för rörelsen.

Slagäntring på bom kan utföras med gevär 217. och packning; geväret bäres hängande i remmen öfver axeln.

Slingeräntring i stege, armgång och armhoppning, utföras alltid utan gevär och packning.

Stödsprång öfver bom verkställes med gevär 219. och packning. Geväret lyftes öfver till andra sidan af bommen och stödes mot densamma så långt till sidan, att det vid språnget icke

är till hinder; efter utfördt språng återfattas geväret.

§ 25.

Stormlöpning.

220. När truppen, genom gymnastiska öfningar, har vunnit tillräcklig kraft, fart och förmåga att framkomma öfver olika hinder, öfvas stormlöpning mot ett fältverk, som bör bestå af vall med framförliggande graf. Vid ena ändan bör denna graf icke vara bredare, än att man kan hoppa öfver den, och icke djupare, än att man utan synnerlig svårighet kan springa ned i densamma och derefter uppför vallen; vid andra ändan bör den vara så bred, att man endast medelst balancegång på en stock eller dylikt kan komma öfver densamma, samt lutningen på dess innerbrant så stark, att den blott medelst äntring kan bestigas.

Grafven bör äfven vara försedd med palissader, för att kunna öfva manskapet att med äntring komma öfver sådana.

Vid stormlöpningen använder man, för att komma öfver de mötande hindren, de rörelsesätt, man genom öfningarna inlärt, och de redskap som kunna förefinnas.

§ 26.

Öfningstabeller.*)

TAB. I.

221.

Hufvudrörelser:

a) Sidovridning.

1. Hufvud till höger (venster)—vrid!
2. Hufvud framåt—vrid!

b) Framåt(Bakåt)böjning.

1. Hufvud framåt (bakåt)—böj!
2. Hufvud uppåt—sträck!

Benrörelser:

a) Fotslutning.

1. Fötter—slut!
2. Ställning!

b) Påtåhäfning från grundställning eller smal ställning.

1. På tå—häf!
2. Nedåt—sänk!

c) Knäböjning från påtåhäfning med höftfäste.

1. Knäna—böj!
2. Uppåt—sträck!

*) Blott då en rörelse första gången nämnes, anföres till densamma hörande kom:o-ord.

Armrörelser:

a) Höftfäste.

1. Höfter—fäst!
2. Ställning!

b) Armhäfning.

1. Armar framåt (uppåt) (utåt)—häf!
2. Armar nedåt (utåt-nedåt)—sänk!

c) Armböjning.

1. Armar uppåt (framför)—böj!
2. Armar nedåt—sträck!

d) Armsträckning.

1. Armar framåt (uppåt) (utåt)—sträck!
2. Armar nedåt—sträck!

Bålrörelser:

a) Sidovridning från grundställning eller smal ställning med höftfäste.

1. Till höger (venster)—vrid!
2. Framåt—vrid!

b) Framåt(Bakåt)böjning med höftfäste.

1. Framåt (Bakåt)—böj!
2. Uppåt—sträck!

Gång:

a) Marsch på stället, framåt, tillbaka, med förkortade steg och med förlängda steg.

b) Marsch på stället med knäuppböjning.

1. Med knäuppböjning på stället—marsch!

Löpande:

a) Språngmarsch.

Språng:

a) Inledning till språng.

1. Inledning till språng—ett!

b) Språng med samlad sats i höjd (höjd framåt).

1. I höjd (höjd framåt)—spring!

c) Språng med samlad sats i höjd med vändning.

1. I höjd höger (venster) om—spring!

Afslutningsrörelser:

a) Fotflyttning till sida och fotskiftning.

1. Höger (Venster) fot till sida—ställ!

2. Fötter byt om—ställ!

3. Ställning!

b) Armhäfning uppåt och nedsänkning utåt.

1. Armar uppåt—häf!

2. Armar utåt-nedåt—sänk!

TAB. II.

222.

Hufvudrörelser:

a) Tab. I. *)

b) Sidoböjning.

1. Hufvud till höger (venster)—böj!

2. Hufvud uppåt—sträck:

* Med hänvisning till en föregående tabell, afses användande af *en* eller *flera* i rörelseklassen der anförda rörelser.

Benrörelser:

- a) Tab. I.
- b) Knäböjning från påtåhäfning i bred ställning med höftfäste.

Armrörelser:

- a) Tab. I.
- b) Nackfäste.
 - 1. Nacke—fäst!
 - 2. Ställning!
- c) Armhäfning utåt-uppåt.
 - 1. Armar utåt-uppåt—häf!
 - 2. Armar utåt-nedåt—sänk!
- d) Armsträckning bakåt.
 - 1. Armar bakåt—sträck!
 - 2. Armar nedåt—sträck!
- e) Armsträckning utåt från armframförböjning.
 - 1. Armar utåt—sträck!
 - 2. Armar framför—böj!

Bålrörelser:

- a) Tab. I.
- b) Sidoböjning från grundställning eller smal ställning.
 - 1. Till höger (venster)—böj!
 - 2. Uppåt—sträck!
- c) Sidovridning i bred ställning med höftfäste eller nackfäste.

d) Framåt(Bakåt)böjning från bred ställning med höftfäste.

1. Framåt (Bakåt)—böj!
2. Uppåt—sträck!

Gång:

- a) Tab. I.
- b) Marsch på tå.
 1. På tå—marsch!
- c) Förberedelse till balancegång.
- d) Balancegång framåt.

Löpande:

- a) Tab. I.
- b) Språngmarsch på stället med knäuppböjning.
 1. Med knäuppböjning på stället språng—marsch!
- c) Kapplöpning på fyrkant.
 1. Höger (Venster) om—marsch!
 2. Stora steg—marsch!
 3. Språng—marsch!
 4. Starkt språng—marsch!
 5. Språng—marsch!
 6. Vanlig—marsch!
- d) Löpande uppåt och nedåt (på lutande plan).

Äntring:

- a) Äntring på lutande stege med nedgång på lina.
- b) Äntring på lodrät stege.

Språng:

- a) Tab. I.
 b) Språng med samlad sats i höjd med vändning.
 1. I höjd helt höger (venster) om—spring!
 c) Språng med delad sats i höjd framåt.
 1. Höger (Venster) fot fram, i höjd framåt—spring!

Afslutningsrörelser:

- a) Fotflyttning framåt (bakåt) och fotskiftning.
 1. Höger (Venster) fot framåt (bakåt)—ställ!
 2. Fötter byt om—ställ!
 3. Ställning!
 b) Armhäfningsuppåt med nedsänkning utåt.

223.

TAB. III.

Hufvudrörelser.

- a) Tab. II.

Benrörelser:

- a) Tab. II (med armsträckning uppåt).
 b) Knäböjning från påtåhäfnings i gångställning med höftfäste.
 c) Knäuppböjning med höftfäste.
 1. Höger (Venster) knä uppåt—böj!
 2. Höger (Venster) fot nedåt—ställ!

Armrörelser:

- a) Tab. II.
 b) Armföring utåt från armhäfnings framåt.
 1. Armar utåt—för!
 2. Armar framåt—för!

c) Armsträckning i olika riktningar och arm-skiftning.

1. Höger (Venster) arm framåt, (uppåt,) venster (höger) arm bakåt (utåt)—sträck!

2. Armar byt om—sträck!

3. Ställning!

Bålrörelser:

a) Tab. II (med nackfäste).

b) Sidovridning i gångställning med höftfäste eller nackfäste.

c) Framåt- och nedåtböjning från bred ställning med armsträckning uppåt.

1. Framåt—böj!

2. Nedåt—böj!

3. Uppåt—sträck!

Gång:

a) Tab. II.

b) Marsch framåt med knäuppböjning.

1. Med knäuppböjning, framåt—marsch!

c) Balancegång framåt och baklänges.

Löpande:

a) Tab. II.

b) Språngmarsch på tå.

1. På tå språng—marsch!

c) Gå på marsch.

1. Gå på—marsch!

d) Upplöpning med djupsprång (på lutande plan).

Äntring:

- a) Äntring på motlutande stege.
- b) Äntring på lina.
- c) Äntringslag och slagäntring på bom.

Språng:

- a) Tab. II.
- b) Språng med anlopp.
- c) Språng med stöd af två man.
- d) Språng med stöd af en man.

Afslutningsrörelser:

a) Fotflyttning till sida framåt (bakåt) och fotskiftning.

1. Höger (Venster) fot till sida framåt (bakåt)—ställ!

2. Fötter byt om—ställ!

3. Ställning!

b) Armhäfnings uppåt och nedsänkning utåt.

224.

TAB. IV.

Hufvudrörelser:

a) Tab. III.

b) Framåt(Bakåt)böjning från sidovridning.

Benrörelser:

a) Tab. III (med nackfäste).

b) Knäböjning från påtåhäfnings i sidogångställning med höftfäste.

c) Knästräckning från knäuppböjning.

1. Knä—sträck!

2. Knä—böj!

d) Knäbakåtsträckning från knäuppböjning.

1. Knä bakåt—sträck!

2. Knä uppåt—böj!

Armrörelser:

a) Tab. III.

b) Sammansatta armsträckningar.

1. Armar uppåt och nedåt (framåt och bakåt)
(utåt och nedåt)—sträck!

Bålrörelser:

a) Tab. III (med armsträckning uppåt).

b) Sidovridning i sidogångställning med höftfäste eller nackfäste.

c) Sidoböjning i gångställning med nackfäste eller armsträckning uppåt.

d) Framåt-, nedåt- och bakåtböjning i gångställning med armsträckning uppåt.

Gång:

a) Tab. III.

b) Balancegång med vändning.

Löpande:

a) Tab. III.

b) Kapplöpning rakt fram.

Äntring:

a) Tab. III.

b) Äntring på stång.

Språng:

a) Tab. III.

b) Förberedelse till stödsprång på bom.

c) Stödsprång på bom.

Afslutningsrörelser:

a) Fotflyttning i kors framåt (bakåt) med fot-skiftning.

1. Höger (Venster) fot i kors framåt (bakåt)—ställ!

2. Fötter byt om—ställ!

3. Ställning!

b) Armhäfning uppåt med nedsänkning utåt.

225.

TAB. V.

Gång:

a) Marsch med förlängda steg, och marsch med knäuppböjning.

b) Balancegång framåt, baklänges och med vändning.

Löpande:

a) Språngmarsch, gåpåmarsch och kapplöpning.

b) Upplöpning med djupsprång (på lutandeplan).

Äntring:

a) Äntring på stegar, linor och stänger.

b) Slagäntring på bom.

c) Äntring på gevärstrappa och på hvarandra.

Språng:

a) Språng med anlopp.

b) Stödsprång.

Stormlöpning.

ANDRA AFDELNINGEN.

Bajonettfäktning.

§ 27.

Inledning.

Vid undervisning i bajonettfäktning iakt- 226.
tages, att rörelserna verkställas med så stor
hastighet, som med deras riktiga utförande
är förenligt.

Rörelser, hvilka äro delade i afdelningar,
äfvensom sammansättning af enkla rörelser,
inöfvas så, att till sist allt uppehåll mellan
afdelningarna eller de olika rörelserna för-
svinner.

De föreskrifna rörelserna inöfvas först *utan* 227.
motståndare, hvarvid manskapet formeras på
ett led, och derefter *med* motståndare, hvar-
vid manskapet formeras på två led mot
hvarandra.

Öfningar på ett led företagas likväl dag-
ligen, emedan man härunder bäst kan tillse
att hvarje rörelse riktigt utföres.

228. När någon färdighet är vunnen i utförande af de i Tab. III upptagna angrepps- och försvarsrörelser, kan kontrafäktning börjas på det sätt, som i § 46 föreskrifves.
229. Första inöfvandet af marsch och vändningar sker utan gevär, på det att manskapet icke onödigtvis må tröttas.
230. Alla rörelser skola inöfvas både från vanlig och ombytt gard.
231. Packning begagnas i öfverensstämmelse med föreskrifterna i exercisreglementet mom. 67.

IV KAP.

Öfningar efter kommando.

ART. III.

Gardställning och enkla rörelser.

§ 28.

Gardställning, ombyte af gard och hvila.

232. *Gard* kallas den ställning, som man intager för att vara beredd på afvärjande af fiendens anfall, och för att så snart som möjligt sjelf angripa. Gardställningen är således utgångställning såväl till anfall som försvar.

Gardställning är följande:

233.

Fötterna i sidogångställning enligt mom. 66; knäen böjda så, att det bakre knäet kommer ungefär rätt öfver fotspetsen och det främre öfver hälen; höfterna något tillbakadragna, kroppen rätt öfver höfterna; ansigtet vändt i främre fotens riktning, blicken riktad rakt framåt.

Geväret hålles med fullt tag af båda händerna tätt intill lifvet, i riktning med främre foten och så mycket framfört, som kan ske utan att främre öfverarmen skiljes från lifvet; främre handen om tyngdpunkten, med naglarna uppåt, bakre handen med tumgreppet rätt öfver kolfhalsen och tummen mot lifvet, armbågen rätt bakåt; främre underarmen i vågrät ställning; bajonettspetsen i höjd med hakan; gevärskolfven med lös känning mot bakre låret. Ställningen otvungen och med full jemnvigt. (Fig. 21).

När venstra armen och foten är främst och geväret hålles till höger om kroppen, kallas gardställningen *Vanlig gard* och i motsatt fall *Ombytt gard*.

I gardställning kallas den riktning, hvori 234. ansigtet och främre foten äro vända, *framåt* och den motsatta *bakåt*, samt den riktning,

hvari bröstet och bakre foten äro vända, *inåt* oeh den motsatta *utåt*.

235. Vanlig gard intages från ställning med färdigt eller hviladt gevär.

Från vanlig gard intages ombytt gard och tvärtom.

236. Vanlig gard från färdigt gevär.

Kom:o-ord:

Gard—gevär!

Gardställning enligt nom. 233 intages, med bibehållande af bakre foten på sin plats.

237. Skall ställning med färdigt gevär återtagas, kom:s:

Färdigt—gevär!

Färdigställning intages, med bibehållande af bakre foten på sin plats.

238. Vanlig gard från hvila gevär.

Kom:o-ord:

Gard—gevär!

1. Lika med första afdelningen af färdigt gevär.

2. Lika med andra afdelningen af färdigt gevär, med den skilnad, att gardställning intages.

239. Skall ställning med hviladt gevär återtagas, kom:s:

Hvila—gevär!

Verkställles i öfverensstämmelse med hvilaf
gevär från färdigt gevär.

Ombyte af gard.

240.

Kom:o-ord:

Framåt (Tillbaka) byt om—ett!

1. Bakre (Främre) foten sättes i kors-
gångställning framåt (bakåt).

2. På båda hämlarna vändes $\frac{1}{4}$ cirkel utåt;
härunder föres kolfven nedåt och förbi lifvet
till andra sidan; hämlerna ömsa tag och
gardställning intages.

Gardombyte kan äfven ske bakåt på **241.**
kom:o-ord:

Helt om byt om—ett!

På båda hämlarna vändes $\frac{1}{4}$ cirkel inåt;
härunder nedtryckes kolfven, bajonetten upp-
lyftes och öfverföres i riktning bakåt; hän-
derna ömsa tag och gardställning intages.

Hvila.

242.

Kom:o-ord:

På stället—hvila.

Knäen sträckas och geväret nedsättes af
främre handen med kolfven i marken.

I öfrigt iakttagas föreskrifterna i exercis-
reglementet mom. 99.

243. Skall gardställning återtagas, kom:s:
 1. Gif akt!
 2. Gard—gevär!

§ 29.

Vändningar.

244. Vändningar användas för att förändra front i hvilken riktning som helst.

Under vändningar förblifva kroppens hållning och gevärets läge oförändrade.

245. Vändningar åt sidan.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) (Hålf höger (venster))—om!

På främre fotens häl vändes $\frac{1}{4}$ ($\frac{1}{8}$) cirkel åt höger (venster), hvarunder bakre foten upplyftes och nedsattes i gardställning bakom den andra.

246. Helomvändning.

Kom:o-ord:

Helt—om!

1. På båda hämlarna vändes $\frac{1}{2}$ cirkel inåt.
2. Främre foten flyttas bakom den andra i gardställning.

§ 30.

Marsch.

247. Marsch användes för att närma sig till eller aflägsna sig från motståndaren, äfven-

som för att röra sig till sidan om eller i en båge omkring honom.

Marsch framåt (tillbaka).

248.

Kom:o-ord:

Framåt (Tillbaka)—ett!

1. Bakre (Främre) foten flyttas, utan att förändra riktning, intill den andra, häl till häl; knäen bibehållas böjda.

2. Främre (Bakre) foten flyttas framåt (bakåt) och gardställning intages.

Helmarsch framåt (tillbaka).

249.

Kom:o-ord:

Helt framåt (tillbaka)—ett!

1. Bakre (Främre) foten flyttas framåt (bakåt) förbi den andra i korsgångställning; knäen bibehållas böjda.

2. Bakre (Främre) foten flyttas framåt (bakåt) och gardställning intages.

Skall blott *en* fotflyttning af helmarschen 250. göras, kom:s:

Halft framåt (tillbaka)—ett!

Marsch till sidan.

251.

Kom:o-ord:

Inåt (Utåt)—ett!

1. Bakre foten flyttas 2 gånger sin längd rätt fram (tillbaka) i sin egen riktning.

2. Främre foten flyttas framför den andra och gardställning intagas.

252. Bågmarsch.

Kom:o-ord:

I båge inåt (utåt)—ett!

Verkställes i öfverensstämmelse med marsch till sidan, med den skilnad, att den utföres i en båge med ungefär 5 stegs radie och med front mot bågens medelpunkt.

253. Skall förflyttningen till någon af sidorna utgöra mera än *ett* steg, föregår lystringsordet: **Två (Tre) (N) steg!** kom:o-ordet för rörelsen.

§ 31.

Stötar.

254. Stötar användas vid angrepp på motståndaren; de äro *vanlig stöt*, *långstöt* och *kortstöt*. Den ena eller andra af dessa stötar användes allt efter afståndet till motståndaren.

Stötar riktas mot motståndarens bröst, hufvud eller underlif, företrädesvis mot bröstet. Midten af brösthvälningen blifver den egentliga *anfallspunkten*.

Vanlig stöt.

255.

Kom:o-örd:

Stöt (öfver) (under)—ett!

1. Under det att bakre handen riktar geväret med bajonettspetsen mot anfallspunkten, framföres detsamma af båda händerna så långt, att främre armen blir sträckt; båda händerna bibehålla full fattning och bakre underarmen sluter kolfven intill lifvet. (Fig. 22).

2. Gardställning återtages.

Långstöt.

256.

Kom:o-ord:

Långstöt (öfver) (under)—ett!

1. Verkställes likasom vanlig stöt, med den skilnad, att geväret framföres så långt, att bakre armen blir nära sträckt, samt att främre handen derunder släpper sitt tag och återfattar geväret vid varbygeln. (Fig. 23).

2. Gardställning återtages.

Kortstöt.

257.

Kom:o-ord:

Kortstöt—ett!

1. Bakre handen rycker geväret så långt tillbaka, att armen blir nära sträckt, och riktar detsamma med bajonettspetsen mot

anfallspunkten; härunder släpper främre handen geväret och återfattar det med fullt tag om öfre bandet. (Fig. 24).

2. Båda händerna framföra geväret så långt, att främre armen blir nära sträckt.

3. Gardställning återtages.

258. Lystringsorden »öfver» eller »under» begagnas blott när detta befinner sig nödvändigt för bestämmande af stötens riktning öfver eller under motståndarens främre hand (se tabellerna).

§ 32.

Afböjningar.

259. Afböjningar användas för att afvärja motståndarens angrepp; de äro *hög afböjning* och *låg afböjning*. Den förra användes mot angrepp *öfver* främre handen; den sednare mot angrepp *under* densamma.

260. **Hög afböjning.**

Kom:o-ord:

Högt böj af—ett!

1. Bakre handen vänder geväret så att pipan kommer mot lifvet och läskstångsidan mot motståndarens vapen; härunder öppnar

sig främre handen så att geväret kan vändas uti densamma, och förer geväret så mycket inåt mot motståndarens vapen, att angreppet afvärjes. (Fig. 25).

2. Gardställning återtages.

Efter enahanda regler kan hög afböjning äfven göras **261.**
åt andra sidan. Pipan vändes dervid från lifvet och angreppet afvärjes utåt.

Kom:o-ord:

Högt böj utåt—ett!

Låg afböjning.

262.

Kom:o-ord:

Lågt böj af—ett!

1. Bakre handen upplyfter kolfven och förer den härunder något från lifvet och sedan åter intill detsamma; pipan vändes härunder mot lifvet så att läskstångsidan kommer mot motståndarens vapen; kolfven stannar under underarmen, som kommer i höjd med axeln. Gevärets främre del föres sålunda i en båge utåt, nedåt och så mycket inåt mot motståndarens vapen, att angreppet afvärjes. Främre handen höjes under afböjningen något och öppnas så att geväret kan vändas uti densamma. (Fig. 26).

2. Gardställning återtages.

Spetsflyttningar.

263. Spetsflyttningar användas för att flytta geväret från ena sidan af motståndarens vapen till den andra; de äro *spetsunderflyttning* och *spetsöfverflyttning*.

264. **Spetsunderflyttning.**

Kom:o-ord:

Spets under—ett!

Bajonettspetsen föres, genom kolfvens upp-lyftande och nedsänkande af bakre handen, tätt under och till andra sidan af motståndarens vapen; främre handen bibehåller sitt läge.

Sker spetsunderflyttning i förening med stöt, höjes bajonettspetsen ieke mera än att den kommer i höjd med anfallspunkten.

265. **Spetsöfverflyttning.**

Kom:o-ord:

Spets öfver—ett!

Bajonettspetsen föres, genom kolfvens nedsänkande och upp-lyftande af bakre handen, tätt öfver och till andra sidan af motståndarens vapen; främre handen bibehåller sitt läge.

§ 34.

Utbrytning.

Utbrytning användes för att kasta mot- 266.
ståndarens vapen undan till endera sidan,
och derigenom öppna väg för eget angrepp.

Kom:o-ord:

Bryt ut—ett!

1. Främre handen höjer bajonetten till spetsen af motståndarens vapen, och gifver, under det att geväret vändes så att läskstängsidan kommer mot detta vapen, medelst främre armens sträckning, en kraftig tryckning utefter detsamma från spetsen nedåt, så att vapnet kastas undan åt sidan.

2. Gardställning återtages.

§ 35.

Fint (Låtsadt angrepp).

Fint är en låtsad stöt, som användes för 267.
att förleda motståndaren att göra en afböjning, och derigenom blotta sig för ett påföljande angrepp.

Kom:o-ord:

Blindt öfver (under)—ett!

1. Geväret riktas såsom till stöt öfver (under) motståndarens främre hand.

2. Gardställning återtages.

ART. IV.

Sammansatta rörelser.

§ 36.

Sammansättning af stötar.

268. **Vanlig stöt (Långstöt) och långstöt (vanlig stöt).**
 Kom:o-ord:
Stöt (Långstöt) och långstöt (stöt)—ett!
 1. Vanlig stöt (Långstöt).
 2. Geväret ryckes tillbaka i gardläge, men med riktning mot anfallspunkten, hvarefter långstöt (vanlig stöt) genast utföres.
 3. Gardställning återtages.
269. **Vanlig stöt (Långstöt) och kortstöt.**
 Kom:o-ord:
Stöt (Långstöt) och kortstöt—ett!
 1. Vanlig stöt (Långstöt).
 2. Geväret ryckes rakt tillbaka och fattas såsom i första afdelningen af mom. 257, hvarefter kortstöt genast utföres.
 3. Gardställning återtages.
270. **Kortstöt och vanlig stöt (långstöt).**
 Kom:o-ord:
Kortstöt och stöt (långstöt)—ett!
 1. Kortstöt.

2. Främre handen släpper sitt tag, och, under det vanlig stöt (långstöt) utföres, återfattar den geväret vid tyngdpunkten (varbygeln).

3. Gardställning återtages.

§ 37.

Sammansättning af afböjningar.

Hög och låg afböjning. 271.

Kom:o-ord:

Högt och lågt böj af—ett!

1. Hög afböjning.

2. Med bibehållande af gevärets vändning, göres låg afböjning.

3. Gardställning återtages.

Låg och hög afböjning. 272.

Kom:o-ord:

Lågt och högt böj af—ett!

1. Låg afböjning.

2. Med bibehållande af gevärets vändning, föres bajonetten i en båge utåt, uppåt, och hög afböjning göres.

2. Gardställning återtages.

273. Två höga (låga) afböjningar.

Kom:o-ord:

Dubbelt högt (lågt) böj af—ett!

1. Hög (Låg) afböjning.
2. Med bibehållande af gevärets vändning, göres spets under(öfver)flyttning och åter hög (låg) afböjning.
3. Gardställning återtages.

§ 38

Sammansättning af stöt och afböjning.

274. Vanlig stöt och hög (låg) afböjning.

Kom:o-ord:

Stöt och högt (lågt) böj af—ett!

1. Vanlig stöt.
2. Under gevärets tillbakadragande verkställes hög (låg) afböjning.
3. Gardställning återtages.

275. Långstöt (Kortstöt) och hög (låg) afböjning.

Kom:o-ord:

Långstöt (Kortstöt) och högt (lågt) böj af---ett!

1. Långstöt (Kortstöt).
2. Under gevärets tillbakadragande (framförande) fattar främre handen vid tyngdpunkten, och hög (låg) afböjning göres.
2. Gardställning återtages.

Hög (Låg) afböjning och vanlig stöt (långstöt). 276.

Kom:o-ord:

Högt (Lågt) böj af och stöt (långstöt)—ett!

1. Hög (Låg) afböjning.
2. Under det att geväret vändes så att pipan kommer uppåt, utföres vanlig stöt (långstöt).
3. Gardställning återtages.

Hög (Låg) afböjning och kortstöt.

277.

Kom:o-ord:

Högt (Lågt) böj af och kortstöt—ett!

1. Hög (Låg) afböjning.
2. Under det att geväret vändes så att pipan kommer uppåt, utföres kortstöt i öfverensstämmelse med mom. 257.
2. Gardställning återtages.

§ 39.

Sammansättning af utbrytning och stöt.

Utbrytning och vanlig stöt (långstöt).

278.

Kom:o-ord:

Bryt ut och stöt (långstöt)—ett!

Utföres i öfverensstämmelse med hög afböjning och vanlig stöt (långstöt).

§ 40.

Sammansättning af fint och stöt.

279. Fint och vanlig stöt (långstöt).

Kom:o-ord:

Blindt öfver (under) och stöt (långstöt) under (öfver)—ett!

Efter finten följer stöten (långstöten) omedelbart.

§ 41.

Sammansättning af marsch och stöt eller afböjning.

280. Skall stöt eller afböjning ske i förening med marsch, göras båda samtidigt och så, att stöten eller afböjningen är fullbordad, då marschen slutar.

Kom:o-ord:

Framåt (Tillbaka) (Inåt) (Utåt) (I bäge inåt (utåt)) stöt (långstöt) (kortstöt) (högt (lågt) böj af)—ett!

Helt (Halft) framåt (tillbaka) stöt (långstöt) (kortstöt) (högt (lågt) böj af)—ett!

§ 42.

Sammansättning af vändning och stöt eller afböjning.

281. Skall stöt eller afböjning ske i förening med vändning, göres stöten eller afböjningen, då vändningen slutar.

Kom:o-ord:

Höger (Venster) (Halft höger (venster)) (Helt om stöt (långstöt) (kortstöt) (högt (lågt) böj af)—ett!

ART. V.

Formering, rättning, samt öfnings-
tabeller.

§ 43.

Formering.

Formering till öfning på ett led, eller på 282.
två led mot hvarandra, från uppställning på
ett led.

Skall öfning ske på *ett led*, intages, om
så behöfves, större afstånd mellan man-
skapet, på kom:o-ord:

Ett (Två) (Tre) stegs afstånd, Rättning —höger!
(venster)!

Skall öfning ske på *två led mot hvarandra*
låter man, sedan indelning enligt mom. 44
blifvit verkställd, tvåorna (ettorna) genom
frammarsch och helomvändning med halt
intaga afstånd från ettorna (tvåorna).

§ 44.

Rättning.

283. Rättning i gardställning användes antingen för att få manskapet rättade på *samma frontlinie*, eller för att få motståndare midt framför och på *passande afstånd från hvarandra*.

284. Rättning på frontlinien.

Kom:o-ord:

Rättning—höger! (venster!)

Flygelkarlen på rättningssidan står stilla: de öfriga rätta sig, med bibehållet afstånd, så att de komma i höjd med honom.

285. Rättning på motståndare.

Kom:o-ord:

Andra (Första) Rättning—framåt!

Tvåorna (Ettorna) rätta sig så, att de komma midt framför sina motståndare och så nära dessa, att de, med marsch framåt och vanlig stöt, kunde med bajonettspetsen intränga till midten af motståndarens bröst (*anfallsafstånd*). I vanlig (ombytt) gard hålles geväret till venster (höger) om motståndarens, med lindrig känning mot detta.

§ 45.

Öfningstabeller.

TAB. I.

286.

Öfningar på ett led.

- a) Vanlig gard från färdigt (hvila) gevär.
Gard—gevär!
- b) Färdigt (Hvila) gevär från vanlig gard.
Färdigt (Hvila)—gevär!
- c) Ombyte af gard.
Framåt (Tillbaka) byt om—ett!
- d) Marsch framåt (tillbaka).
Framåt (Tillbaka)—ett!
- e) Marsch till sidan.
Inåt (Utåt)—ett!
- f) Helmarsch framåt (tillbaka).
Helt framåt (tillbaka)—ett!
- g) Vanlig stöt.
Stöt—ett!
- h) Långstöt.
Långstöt—ett!
- i) Kortstöt.
Kortstöt—ett!
- k) Hög afböjning.
1. Högt böj af—ett!
 2. Högt böj utåt—ett!
- l) Låg afböjning.
Lågt böj af—ett!

A. Öfningar på ett led.

a) Tab. I.

b) Vändningar åt sidan.

Höger (Venster) (Håft höger (venster))—om!

c) Helomvändning.

Helt—om!

d) Bågmarsch.

I båge inåt (utåt)—ett!

e) Gardombyte bakåt.

Helt om byt om—ett!

f) Vanlig stöt och hög (låg) afböjning.

1. Stöt och högt böj af—ett!

2. Stöt och lågt böj af—ett!

3. Stöt och högt böj utåt—ett!

g) Sammansättning af marsch och stöt eller afböjning.

1. Framåt stöt—ett!

2. Tillbaka högt böj af—ett!

3. Tillbaka lågt böj af—ett!

4. Helt (Håft) framåt stöt—ett!

5. Helt (Håft) tillbaka högt böj af—ett!

6. Helt (Håft) tillbaka lågt böj af—ett!

7. Inåt (Utåt) stöt—ett!

8. Inåt (Utåt) högt böj af—ett!

9. Inåt (Utåt) lågt böj af—ett!

10. Tillbaka (Helt (Håft) tillbaka) (Inåt) (Utåt) högt böj utåt—ett!

B. Öfningar på två led.

1. Första (Andra) spets under—ett!
2. Första (Andra) spets öfver—ett!
3. Första (Andra) stöt, andra (första) högt böj af—ett!
4. Första (Andra) stöt under, andra (första) lågt böj af—ett!
5. Första (Andra) framåt stöt, andra (första) tillbaka högt böj af—ett!
6. Första (Andra) framåt stöt under, andra (första) tillbaka lågt böj af—ett!
7. Första (Andra) helt framåt stöt, andra (första) helt tillbaka högt böj af—ett!
8. Första (Andra) helt framåt stöt under, andra (första) helt tillbaka lågt böj af—ett!

TAB. III.

288.

A. Öfningar på ett led.

- a) Tab. II A.
- b) Sammansättning af marsch och stöt eller afböjning.
 1. I båge inåt (utåt) stöt—ett!
 2. I båge inåt (utåt) högt böj af—ett!
 3. I båge inåt (utåt) lågt böj af—ett!
 4. I båge inåt (utåt) högt böj utåt—ett!

c) Sammansättning af vändning och stöt eller afböjning.

1. Höger (Venster) (Halft höger (venster)) om stöt—ett!

2. Höger (Venster) (Halft höger (venster)) om kortstöt—ett!

3. Höger (Venster) (Halft höger (venster)) om högt böj af—ett!

4. Höger (Venster) (Halft höger (venster)) om lågt böj af—ett!

5. Höger (Venster) (Halft höger (venster)) om högt böj utåt—ett!

d) Långstöt (Kortstöt) och hög (låg) afböjning.

1. Långstöt och högt böj af—ett!

2. Långstöt och lågt böj af—ett!

3. Kortstöt och högt böj af—ett!

4. Kortstöt och lågt böj af—ett!

e) Hög afböjning och vanlig stöt (långstöt) (kortstöt).

1. Högt böj af och stöt—ett!

2. Högt böj af och långstöt—ett!

3. Högt böj af och kortstöt—ett!

f) Låg afböjning och vanlig stöt (långstöt) (kortstöt).

1. Lågt böj af och stöt—ett!
2. Lågt böj af och långstöt—ett!
3. Lågt böj af och kortstöt—ett!

g) Sammansättning af marsch och stöt med marsch och afböjning.

1. Framåt stöt och tillbaka högt böj af—ett!
2. Framåt stöt och tillbaka lågt böj af—ett!
3. Framåt stöt och tillbaka högt böj utåt—ett!
4. Halft tillbaka högt böj af och halft framåt stöt (långstöt)—ett!
5. Halft tillbaka lågt böj af och halft framåt stöt (långstöt)—ett!
6. Halft tillbaka högt böj utåt och halft framåt stöt (långstöt)—ett!

B. Öfningar på två led.

1. Första (Andra) spets under stöt, andra (första) spets under högt böj af—ett!
2. Första (Andra) spets under stöt, andra (första) lågt böj af—ett!
3. Första (Andra) spets öfver stöt, andra (första) spets under högt böj af—ett!
4. Första (Andra) spets öfver stöt, andra (första) högt böj utåt—ett!

Anfall och försvar.

(*Försvaret* i nedanstående öfningsexempel skall äfven öfvas med »marsch tillbaka» (halft tillbaka) i afböjningen och med motsvarig förflyttning framåt i svarstöten).

I. Första (Andra) framåt stöt, andra (första) högt böj af och stöt, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

II. Första (Andra) framåt stöt under, andra (första) lågt böj af och stöt under, första (andra) tillbaka lågt böj af—ett!

III. Första (Andra) framåt stöt, andra (första) högt böj af och stöt under, första (andra) tillbaka lågt böj af—ett!

IV. Första (Andra) framåt stöt under, andra (första) lågt böj af och stöt öfver, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

V. Första (Andra) långstöt, andra (första) högt böj af och långstöt under, första (andra) lågt böj af—ett!

289.

TAB. IV.

A. Öfningar på ett led.

a) Tab. III A.

b) Sammansättning af stötar.

1. Stöt och stöt—ett!
2. Stöt och långstöt—ett!
3. Långstöt och stöt—ett!
4. Stöt och kortstöt—ett!
5. Kortstöt och stöt—ett!

c) Sammansättning af afböjningar.

1. Hög och lågt böj af—ett!
2. Lågt och högt böj af—ett!
3. Dubbelt högt böj af—ett!
4. Dubbelt lågt böj af—ett!

d) Sammansättning af marsch och stöt med marsch och afböjning.

1. Helt (Halft) framåt stöt och helt (halft) tillbaka högt böj af—ett!

2. Helt (Halft) framåt stöt och helt (halft) tillbaka lågt böj af—ett!

3. Framåt långstöt och tillbaka högt böj af—ett!

4. Framåt långstöt och tillbaka lågt böj af—ett!

5. I båge inåt (utåt) långstöt och i båge utåt (inåt) högt (lågt) böj af—ett!

B. Öfningar på två led.

1. Första (Andra) bryt ut och stöt, andra (första) högt böj af—ett!

2. Första (Andra) bryt ut och stöt, andra (första) spets under högt böj utåt—ett!

3. Första (Andra) spets under bryt ut och stöt, andra (första) spets under högt böj af—ett!

4. Första (Andra) spets under bryt ut och stöt, andra (första) högt böj utåt—ett!

5. Första (Andra) blindt under spets öfver stöt, andra (första) lågt och högt böj af—ett!

6. Första (Andra) blindt under spets öfver stöt under, andra (första) dubbelt lågt böj af—ett!

7. Första (Andra) blindt öfver stöt under, andra (första) högt och lågt böj af—ett!

8. Första (Andra) blindt öfver spets under stöt, andra (första) dubbelt högt böj af—ett!

Anfall och försvar.

(*Försvaret* i nedanstående öfningsexempel skall äfven öfvas med »marsch tillbaka» (halft tillbaka) i afböjningen och med motsvarig förflyttning framåt i svarstöten).

I. Första (Andra) framåt spets under stöt, andra (första) spets under högt böj af och stöt, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

II. Första (Andra) framåt spets under stöt, andra (första) lågt böj af och långstöt öfver, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

III. Första (andra) framåt spets öfver stöt, andra (första) spets under högt böj af och stöt under, första (andra) tillbaka lågt böj af—ett!

IV. Första (Andra) framåt spets öfver stöt, andra (första) högt böj utåt och långstöt, första (andra) tillbaka högt böj utåt—ett!

V. Första (Andra) spets under långstöt, andra (första) spets under högt böj af och långstöt under, första (andra) lågt böj af—ett!

TAB. V.

290.

A. Öfningar på ett led.

a) Tab. IV A.

b) Sammansättning af vändning och stöt eller afböjning.

1. Helt om stöt—ett!
2. Helt om kortstöt—ett!
3. Helt om högt böj af—ett!
4. Helt om lågt böj af—ett!

B. Öfningar på två led.

1. Första (Andra) bryt ut framåt stöt, andra (första) tillbaka högt böj af—ett!

2. Första (Andra) bryt ut framåt stöt, andra (första) tillbaka spets under högt böj utåt—ett!

3. Första (Andra) spets under bryt ut framåt stöt, andra (första) tillbaka spets under högt böj af—ett!

4. Första (Andra) spets under bryt ut framåt stöt, andra (första) tillbaka högt böj utåt—ett!

5. Första (Andra) blindt under framåt stöt öfver, andra (första) tillbaka lågt och högt böj af—ett!

6. Första (Andra) blindt under framåt spets öfver stöt under, andra (första) tillbaka dubbelt lågt böj af—ett!

7. Första (Andra) blindt öfver framåt stöt under, andra (första) tillbaka högt och lågt böj af—ett!

8. Första (Andra) blindt öfver framåt spets under stöt, andra (första) tillbaka dubbelt högt böj af—ett!

Anfall och försvar.

(Försvaret i nedanstående öfningsexempel skall äfven öfvas med »marsch tillbaka» (halft tillbaka) i afböjningen och med motsvarig förflyttning framåt i svarstöten).

I. Första (Andra) bryt ut framåt stöt, andra (första) högt böj af och stöt under (långstöt), första (andra) tillbaka lågt (högt) böj af—ett!

II. Första (Andra) bryt ut framåt stöt, andra (första) spets under högt böj utåt och stöt (långstöt), första (andra) tillbaka högt böj utåt—ett!

III. Första (Andra) spets under bryt ut framåt stöt, andra (första) spets under högt böj af och stöt (långstöt), första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

IV. Första (Andra) spets under bryt ut framåt stöt, andra (första) högt böj utåt och stöt (långstöt), första (andra) tillbaka spets under högt böj af—ett!

V. Första (Andra) blindt öfver framåt spets under stöt, andra (första) högt och lågt (dubbelt högt) böj af och stöt under (långstöt öfver), första (andra) tillbaka lågt (högt) böj af—ett!

VI. Första (Andra) blindt under framåt stöt öfver (spets öfver stöt under), andra (första) lågt och högt (dubbelt lågt) böj af och stöt (långstöt öfver), första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

TAB. VI.

291.

A. Öfningar på ett led.

Tab. V A.

B. Öfningar på två led.

Anfall och försvar.

I. Första (Andra) bryt ut framåt stöt och helt framåt spets under stöt, andra (första) helt tillbaka högt böj af, spets under högt böj af och stöt under, första (andra) tillbaka lågt böj af—ett!

II. Första (Andra) spets under långstöt och helt framåt stöt under, andra (första) tillbaka spets under högt böj af, lågt böj af och långstöt öfver, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

III. Första (Andra) framåt spets under stöt, andra (första) spets under högt böj af och i båge utåt stöt, första (andra) halft höger om högt böj af—ett!

IV. Första (Andra) framåt spets öfver stöt, andra (första) högt böj utåt och i båge inåt stöt, första (andra) halft venster om högt böj utåt—ett!

V. Första (Andra) bryt ut i båge utåt stöt, andra (första) halft höger om högt böj af och långstöt, första (andra) tillbaka högt böj af—ett!

VI. Första (Andra) spets öfver bryt ut i båge inåt stöt, andra (första) halft venster om spets under högt böj af och långstöt under, första (andra) tillbaka lågt böj af—ett!

V KAP.

Reglor för kontrafäktning och för olika stridsförhållanden.

§ 46.

Kontrafäktning.

Kontrafäktningen inledes, då manskapet **292.** vunnit någon säkerhet i anfalls- och försvarsöfningar genom att låta tvenne man i sender mot hvarandra verkställa någon af dessa öfningar, utan kommando, men med bestämmande af hvilken utaf dem, som skall begynna.

Härefter bestämmes blott hvem som skall **293.** begynna, och denne gifves frihet i valet af anfallsätt; den andra skall då gå endast försvarsvis tillväga.

När manskapet sedermera vunnit lugn och **294.** någon säkerhet i nämnda öfningar, vidtager den *fria* kontrafäktningen, hvarvid åt de stridande öfverlemnas, att efter eget godfinnande gå anfalls- eller försvarsvis tillväga. Motståndarna uppställa sig härtill på längre afstånd från hvarandra än anfallsafstånd.

295. Under kontrafäktning iakttages:

att ingen rörelse göres större än nödigt är; marseh afpassas således efter det rum man vill vinna;

att angreppet utföres på kortaste vägen mot åtkomliga delar af motståndarens bröst, hufvud eller underlif, företrädesvis mot bröstet. Är motståndaren genom sitt gevär så väl skyddad, att han icke medelst enkelt angrepp är åtkomlig, göres antingen en utbrytning eller en fint, hvarpå stöt genast följer;

att på hvarje afböjning af motståndarens anfall, följer omedelbarligen en stöt (*svarstöt*);

att man, efter hvarje utförd stöt, bör vara beredd att afböja motståndarens svarstöt; följer icke svarstöt, förnyas angreppet eller intages gardställning;

att, om motståndaren angriper utan att vara skyddad af sitt vapen, angreppet afbrytes genom en stöt (*tempostöt*);

att, om motståndaren häftigt rusar fram, användes bågsteg med tempostöt;

att, så snart en stöt träffar, ett uppehåll göres i fäktningen, hvilket undervisaren be-
gagnar för att göra de anmärkningar, hvar-
till han finner anledning.

Under kontrafäktning begagnas bajonett- 296.
fäktningsgevär, samt nödiga skyddsmedel.

Undervisaren bör bemöda sig om att bringa 297.
lugn och reda i fäktningens gång, och att
förekomma all öfverilning.

§ 47.

Olika stridsförhållanden.

I krig kan infanteristen komma att utföra 298.
bajonettstrid såväl enskildt, som i sluten
trupp, och äfven mot fiender, hvilkas strid-
sätt och vapen äro olika hans.

Under enskild strid och mot en infanterist 299.
gälla de föreskrifter, som för kontrafäktning
äro gifna. Om fienden gör stöt medelst
framkastning af geväret (*kaststöt*), förenas
afböjningen deremot med en kraftig utbryt-
ning, hvarpå ett raskt angrepp genast bör
följa.

Är fienden beväpnad med sabel, sänker
soldaten bajonettspetsen så att den kommer
lägre än motståndarens hand, samt söker,
medelst välriktade stötar, att hålla fienden
från lifvet och att draga fördel af sitt vapens
längd. Mot hans angrepp begagnas före-
trädesvis tempostötar. Skulle fienden likväl

komma soldaten inpå lifvet, kan kortstöt användas.

300. Under enskild strid mot en ryttare bör soldaten, vid förflyttningar, undvika att vända ryggen till, emedan han dervid utsätter sig för fara att blifva nedriden. Rider ryttaren med stark fart rakt på soldaten, bör denne vänta till dess den förre kommer 4 à 5 steg nära, och då med rask marsch kasta sig till ena af sidorna, och gifva hästen eller ryttaren en stöt under det han jagar förbi. Är ryttaren beväpnad med sabel, bör soldaten söka att komma på hans venstra sida, men är han beväpnad med lans, på motsatt sida mot den, på hvilken lansen är fäld.

Volter ryttaren kring soldaten, bör denne, genom lämpliga vändningar, fortfarande göra front emot honom. Är ryttaren beväpnad med sabel, söker soldaten härunder att hålla honom på afstånd och att med långstöt träffa hästen eller ryttaren, men, är han beväpnad med lans, att med geväret nedtrycka och binda lansen, under det han tränger inpå ryttaren för att nå honom med en stöt.

301. Under enskild strid mot två eller flera fiender, bör soldaten vända sig mot en i sender och dervid söka att, såvidt möjligt,

undandraga sig de öfrigas anfall. Kommer han i fara att blifva öfverriden, gifver han hästen, med geväret, ett slag på hufvudet, så att denne viker åt sidan.

Under bajonettanfall i slutnen trupp får 302. ingen, vid sammandrabbandet med fienden, stanna eller vika tillbaka, utan alla skola gemensamt tränga framåt, och medelst kraftigt bruk af bajonetten tvinga fienden att vika.

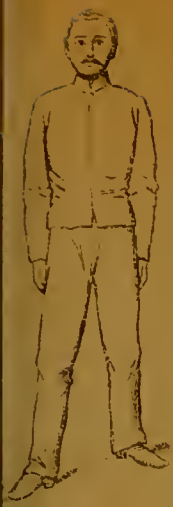








5.



6.



7.



8.





9.



10.



11.



12.





13.



14.



15.



16.





17.



18.



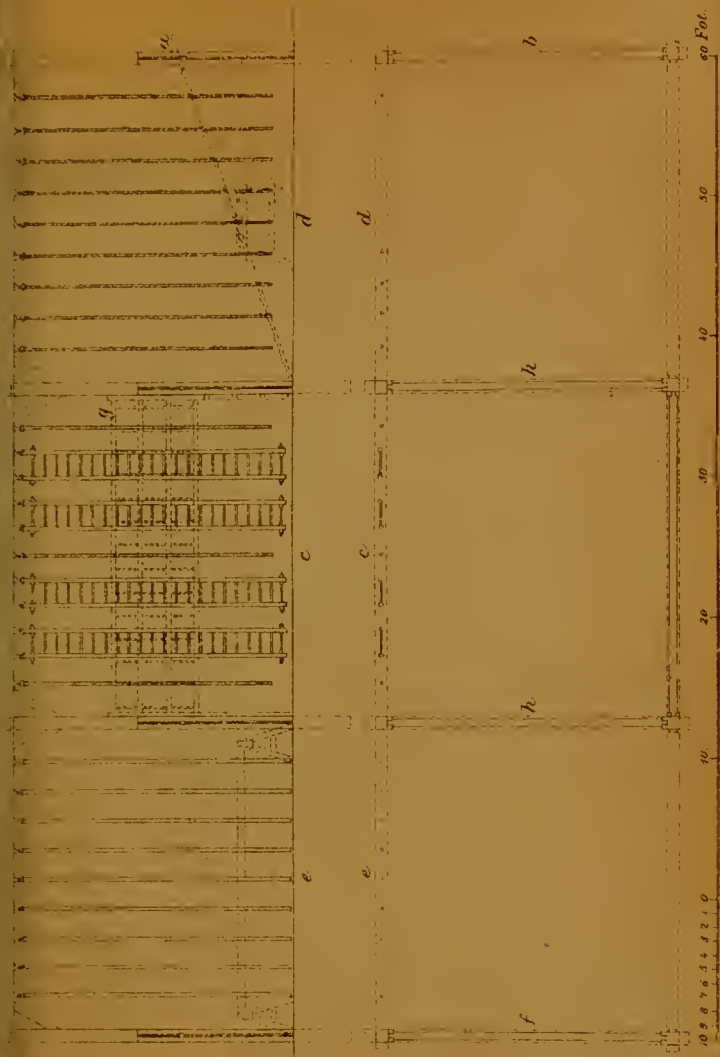
19.



20.









21.

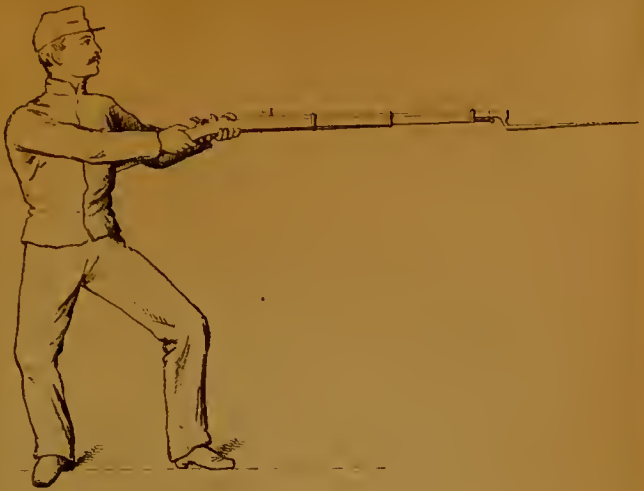


22.





23.



24.





25



26





